

Promise

Bijbels denken over gezondheid 36ste jaargang april 2020

Pro Life
Hermeneutiek

De DNA
dialoog

Waar is God in natuurrampen?
Liefde én Waarheid

De DNA-dialoog

De DNA-dialoog bestaat uit een serie gesprekken en debatten die tussen medio 2019 en eind 2020 door het hele land plaatsvinden. Het doel is erachter te komen wat de Nederlandse samenleving vindt van het bewerken van het embryo-DNA. De uitkomsten van de dialogen worden gebundeld en aangeboden aan politici, wetenschappers en de Nederlandse samenleving (1).

De 20ste eeuw was de 'gouden eeuw' van de ontwikkeling van computers, de 21ste eeuw is de 'gouden eeuw' van de genetica. Wereldwijd is er veel discussie over de vraag of we het DNA van embryo's mogen aanpassen.

Als je dat DNA aanpast, verander je namelijk ook het DNA van volgende generaties. Het aanpassen van DNA zo vroeg in het leven, wordt kiembaanmodificatie genoemd.

Waar gaat de DNA-dialoog over? (2)

1. Het aanpassen van DNA in embryo's.
2. Het selecteren van embryo's om te voorkomen dat het kind een erfelijke ziekte met zich meedraagt.
3. Het kweken van menselijke organen in dieren.
4. Het maken van 'kunstmatige embryo's'.

Definitie (3)

Genetische technologie of gentechnologie is een moderne vorm van biotechnologie waarbij het DNA van een organisme direct wordt aangepast. Dit in tegenstelling tot de klassieke biotechnologie waarbij het DNA van een organisme indirect wordt aangepast, bijvoorbeeld door te kruisen (4). Genetische manipulatie is het inbrengen van een stukje DNA van het ene organisme in het andere. Deze techniek noemt men een recombinant DNA-techniek. Dit is veel ingrijpender en verstrekkender dan genetische modificatie op lichaamscellen.

Het basisprincipe van alle technieken verloopt via een vast aantal stappen.

1. Isolatie van het gen dat je wilt aanpassen (DNA uit de cellen halen).
 2. Het eventueel aanpassen van het geïsoleerde gen.
 3. Het overbrengen van het gen in een geschikte vector (bijvoorbeeld een virus, stukje bacterieel DNA, liposoom* of een goudkogeltje beplakt met DNA).
 4. Transformatie van de cel of het organisme dat je wilt aanpassen. Bijvoorbeeld het 'inschieten' van het DNA of via bacteriën.
 5. Selectie van de gemodificeerde cellen of organismen.
- (* een liposoom is een kunstmatig ge

synthetiseerd deeltje dat bestaat uit een door een membraan omgeven inhoud)

Verandering door middel van een marker-gen.

Het DNA moet in het zgn. genoom worden opgenomen. Het genoom is het totaal van de erfelijke informatie van een cel. De technieken van het overbrengen van genen zijn nog lang niet altijd succesvol. Wetenschappers moeten namelijk weten welke cellen het DNA nu daadwerkelijk opgenomen hebben.

Ze maken daarvoor een zogenaamd 'marker-gen' vast aan het nieuwe gen, voordat dit wordt overgebracht. Zo'n marker-gen codeert bijvoorbeeld resistentie tegen een antibioticum of een bestrijdingsmiddel. Vervolgens worden de genetische cellen gekweekt in een voedingsbodem waarin het antibioticum of het bestrijdingsmiddel zit.

Daarna overleven alleen de organismen die het nieuwe gen met bijgevoerde marker het nieuwe DNA hebben opgenomen. De cellen worden verder gekweekt en ontwikkelen zich verder. Het is vaak onmogelijk om het inbrengen van een nieuw gen goed te reguleren, en deze willekeur kan het sterk gereguleerde netwerk van DNA in een organisme verstoren.

CRISPR-Cas9 een methode voor kiembaanmodificatie

In november 2018 schrikte de wereld op toen de Chinese onderzoeker He Jiankui het nieuws naar buiten bracht dat hij het DNA van twee baby's had veranderd. Met behulp van de techniek CRISPR-Cas9 veranderde hij het DNA in de embryo's zodanig dat de kinderen later een kleinere kans zouden hebben om besmet te raken met het aidsvirus.

Deze kiembaanmodificatie is de kern van de DNA-dialoog. De wijzigingen in de kiembaancellen van een embryo zijn permanent en daardoor wordt het gewijzigde DNA doorgegeven aan het nageslacht. De Chinese onderzoeker liep hiermee ver vooruit op wat er wetenschappelijk, klinisch en ethisch als aanvaardbaar wordt gezien.

Hij had dit experiment in het geheim gedaan, zonder overleg met een wetenschappelijke of ethische raad. De wetenschappelijke wereld viel over hem heen. Men vond dat hij te veel risico's had genomen en onverantwoord had gehandeld. Later erkende de Chinees dat het experiment mislukt was.

Momenteel is het onduidelijk waar de meisjes, genaamd Lulu en Nana, zijn. De geboorte van Lulu en Nana laat zien waarom wetenschappers voorzichtig om moeten gaan met de CRISPR-Cas9-techniek. Nevenstaande tekening geeft de recombinant-DNA-techniek schematisch weer

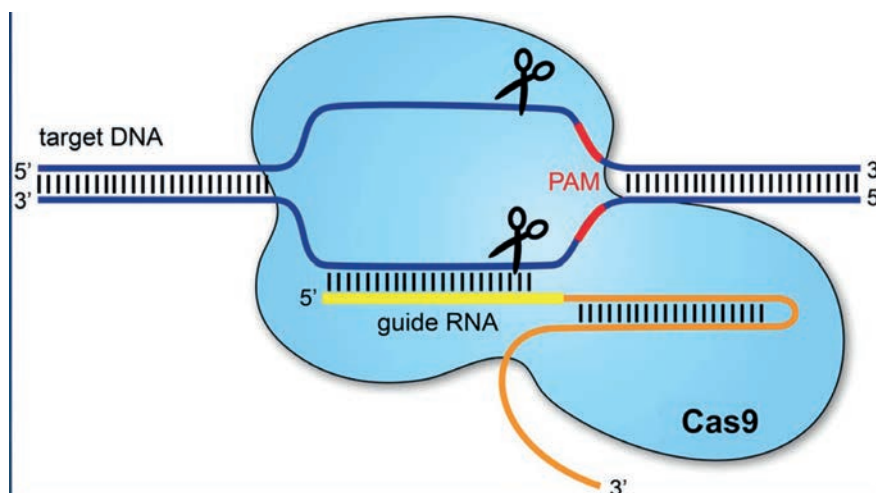

Om een fout stukje DNA (mutatie) aan te passen zijn drie dingen nodig:

- 1) Een gidsmolecuul (guide RNA) dat het foute stukje DNA herkent.
- 2) Cas die het DNA knipt (Inschieten of via bacteriën).
- 3) Een stukje DNA zonder fout.

Cas en het gidsmolecuul speuren samen het DNA af tot het gidsmolecuul het foute stukje DNA herkent. Dan knipt Cas dit foute stukje DNA weg. Op de plaats van het foute DNA komt het goede DNA zonder fout. Fout DNA kan dus worden gerepareerd. Deze techniek biedt mensen met een erfelijke ziekte mogelijkheden voor behandeling.

Met CRISPR-Cas kan ook het DNA van embryo's worden aangepast. Zo kan worden

voorkomen dat mensen erfelijke ziekten doorgeven aan hun kinderen

De toekomst van genetische manipulatie

In Nederland zou het experiment van He Jiankui niet mogen plaatsvinden omdat embryo's niet 'gecreëerd' mogen worden voor wetenschappelijke doeleinden. Een kunstmatige bevruchting mag alleen gedaan worden met een zwangerschap als doeleinde, niet voor de wetenschap.

Ook mogen Nederlandse wetenschappers het DNA van een embryo nog niet aanpassen, dus ziekten wegnippen in het DNA is in Nederland niet mogelijk. In de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en België mag dit wel. In Nederland wordt wel gesproken over een mogelijke verruiming van de Embryowet, onder andere in 2016 door oud-minister van Volksgezondheid Edith Schippers.

Kweekembryo's

Zij stelde voor om de wet te verruimen voor embryo-onderzoek ten behoeve van vruchtbaarheidsproblemen, kanker en ernstige erfelijke ziekten. In maart 2017 gaf de Gezondheidsraad het advies aan de minister dit wel toe te staan. De raad

beargumenteerde dat het niet in strijd is met de menselijke waardigheid wanneer kweekembryo's (onder strikte voorwaarden) worden gebruikt voor onderzoek dat gericht is op het voorkomen van ernstige aandoeningen.

Volgens de NPV (de Nederlandse Patiëntenvereniging) is een embryo pril leven en is het intrinsiek waardevol. Embryo's verdienen dus bescherming. De NPV vindt dat embryo's er niet zijn om gebruikt te worden, maar om voldragen te worden in de veilige omgeving van een baarmoeder (5).

Mogelijkheden met Crispr-Cas

Met de komst van Crispr-Cas, de knip- en plaktechniek waarmee in het lichaam van een patiënt DNA nauwkeurig kan worden gerepareerd, lijkt gentherapie een nieuw tijdperk in te gaan. DNA repareren en corrigeren, genen afplakken en bijzetten: nu het complete genoom van de mens in kaart is gebracht, blijkt het mogelijk om in het boek van het leven de drukfouten uit te gummen, of tenminste te vervagen.

Het herstel van die fouten kan de haperende fabriek in de cel weer op gang brengen. Zo kan een patiënt met een erfelijke aandoening in feite zijn eigen medicijn aanmaken.

“Wat we tot nu doen, is wat merkwaardig”, erkent stamcelbioloog Staal van het LUMC (Leids Universitair medisch centrum). “We plaatsen bij de klassieke gentherapie in de cel er een gezond gen bij, alsof je een kapotte koplamp in je auto hebt en de garagehouder zegt: we zetten wel een extra lamp op het dak, dan heb je ook licht”.

Met Crispr-Cas kan de koplamp zelf worden gerepareerd, maar Staal is nog terughoudend. “De mogelijkheden worden overschat. Om een gen te repareren moet je er wel bij kunnen, en het DNA zit in een celkern behoorlijk opgevouwen. En wat in een kweeschaaltje werkt of in een muis, hoeft bij een mens nog niet effectief te zijn. Bij een baby moet je alleen al 50 miljoen stamcellen repareren”(6).

Gentherapie al beschikbaar

Na decennia van beloften zijn ook in Nederland nu de eerste genetische behandelingen op de markt gekomen, onder andere voor leukemie en voor de ernstige spierziekte SMA. Twee gentherapiemiddelen, voor patiënten met een erfelijke netvlies-aandoening en de bloedziekte bèta-thalassemie, worden beoordeeld.

Onlangs is bij het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) de eerste registratieaan-

vraag ingediend voor gentherapie tegen hemofilie A. Wereldwijd zijn honderden onderzoeken gaande naar de inzet van genetische therapieën, ruim negentig studies zijn in de eindfase, noteert de VIG, de koepel van farmaceutische bedrijven, in een recent rapport (6).

Manipulatietechnieken

De aanvliegroutes bij al die behandelingen variëren, afhankelijk van de aandoening die wetenschappers willen aanpakken. Ze stoppen een gezond stukje DNA in onschadelijk gemaakte virusdeeltjes, die daarna zelf hun weg vinden, als een brief met bijzondere inhoud die op de juiste bestemming wordt afgeleverd.

Of ze maken een soort masker dat in celkernen een stukje genetisch materiaal afplakt, waardoor dat niet meer werkt. Of ze halen immuun cellen uit het lichaam en bewerken die zodanig dat ze na terugplaatsing een tumor kunnen herkennen. Of, de laatste aanwinst in het veld, ze sturen synthetische knip- en plakmachientjes het lichaam in, die een DNA-fout kunnen corrigeren.

Genezing van de ziekte van Batten? (6)

De 8-jarige Mila Makovec haalde afgelopen najaar de internationale media omdat Amerikaanse artsen speciaal voor haar een genetisch medicijn hadden ont-

wikkeld. Mila heeft de dodelijke ziekte van Batten; door een DNA-fout stapelden zich in haar cellen afvalstoffen op waardoor ze snel achteruitging. Dankzij een op maat gemaakte genetische pleister, betaald met de 3 miljoen dollar die haar ouders hadden ingezameld, kon de fout worden gemaskeerd waardoor haar achteruitgang werd stopgezet.

Het verhaal van Mila schiep wereldwijd verwachtingen, die ook de werkkamer van de Leidse hoogleraar translationele genetica Annemieke Aartsma-Rus bereikten. Elke maand komen er nieuwe vragen binnen, vertelt ze, van patiënten, ouders en wetenschappers die maar één ding willen weten: wat bij Mila lukte, kan dat ook voor een andere genetische ziekte?

ASO

Mila werd geholpen met een zogeheten antisense-oligonucleotide (ASO), een soort pleister die voorkomt dat de verkeerde code in haar DNA wordt overgedragen aan de fabriek in de cel. De ontwikkelingen rond die ASO's gaan snel, zegt Aartsma-Rus: wereldwijd zijn tien medicijnen op de markt, zes ervan dateren van de afgelopen paar jaar.

De komende tijd wordt ook in Nederland onderzoek gedaan naar de inzet

van een ASO bij de dodelijke ziekte van Huntington. "Maar nu de misvatting", zegt Aartsma-Rus, "wat voor Mila kon, kan echt niet bij alle ziekten. Tim Yu, de Amerikaanse geneticus die het Mila-medicijn maakte, waarschuwde onlangs op een congres voor valse verwachtingen" (6).

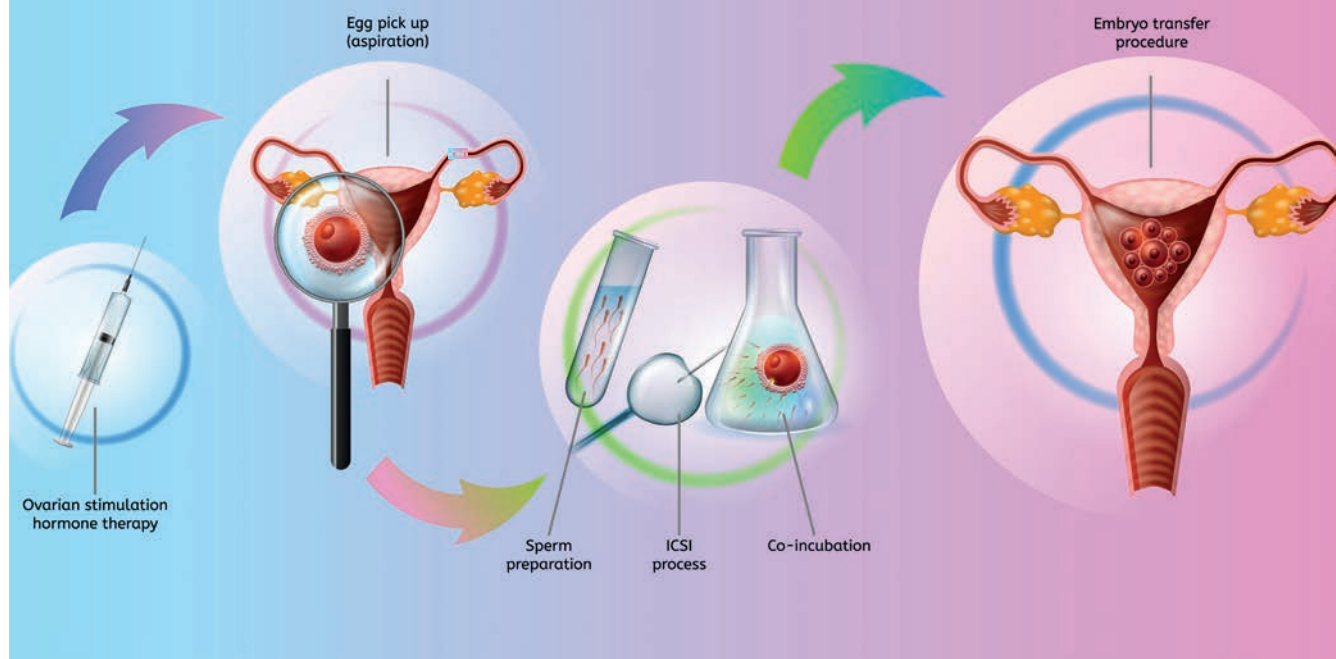
Embryo's kweken voor onderzoeksdoeleinden zijn nodig om de Crispr-Cas methode verder te ontwikkelen.

Met embryoselectie kun je de geboorte van een kind met een ernstige genetische aandoening voorkomen. Embryoselectie wordt uitgevoerd bij echtparen die een sterk verhoogd risico hebben op een kind met een genetische aandoening, zoals taaislijmziekte, de ziekte van Huntington of een ernstige spierziekte.

Een ander woord voor deze methode is PGD, pre-implantatie diagnostiek. Door een ivf-behandeling worden embryo's gecreëerd. Deze embryo's worden vervolgens onderzocht op de aanwezigheid van de betreffende ziekte. Daarna wordt op de vierde of de vijfde dag na de bevruchting besloten welke embryo's in aanmerking komen voor terugplaatsing in de baarmoeder. De embryo's die overblijven worden vernietigd. De kans op zwangerschap na terugplaatsing is ongeveer 25 procent

In vitro fertilization

Bij reageerbuisbevruchting (IVF) moeten de 'restembryo's' na 14 dagen vernietigd worden

In Nederland worden ouders en embryo's beschermd door veel regels, vastgesteld op basis van wetenschappelijke ethiek. In 2002 is in Nederland de Embryowet ingevoerd. Hierin is vastgelegd wat wel en niet mag in embryo-onderzoek en Ivf-behandelingen (in-vitrofertilisatie, ook wel reageerbuisbevruchting). Ouders die kinderen via IVF willen krijgen, geven meerdere eicellen en zaadcellen aan het ziekenhuis, waarvan vervolgens embryo's gemaakt worden.

Restembryo's

De overgebleven embryo's mogen gebruikt worden voor onderzoek naar het verbeteren van IVF. Thans mogen alleen de 'restembryo's' gebruikt worden die vier dagen oud zijn, maar eerder niet. Na 14 dagen moeten deze 'restembryo's' vernietigd worden. Ook mag weefsel van geaborteerde kinderen na toestemming van de ouders gebruikt worden.

Voorstanders van het kweken van embryo's geven aan dat ook bij een 'natuurlijke reproductie' veel fouten voorkomen. Slechts één op de vijf natuurlijk ontstane embryo's haalt het tot het einde van de zwangerschap, omdat het merendeel al vroeg na de bevruchting vanwege grote afwijkingen afsterft. Dat gebeurt vaak voordat de vrouw überhaupt weet dat ze

zwanger is. Daarnaast heeft 5% van de baby's die wel levend geboren worden een genetische afwijking (7).

Wanneer begint leven?

Opvallend genoeg hebben veel christenen geen moeite met IVF terwijl bij deze methode toch 'restembryo's' zijn die gedood worden of voor genetisch onderzoek gebruikt worden. Gelukkig is er ook een meerderheid bij christenen die het 'kweken' van embryo's voor onderzoeksdoeleinden in zijn algemeenheid afwijst. Een heel belangrijke fundamentele vraag in de hele DNA-dialoog is: Wanneer is er sprake van leven?

Enquete

Steve Jacobs een bekend onderzoeker, vroeg aan 5577 biologen wanneer het menselijk leven begint. Bijna allen (96%) bevestigden dat nieuw menselijk leven begint na de bevruchting (8). Abortus werd in de USA gelegaliseerd na een cruciale rechtszaak (Roe vs. Wade 1973) omdat er toen geen consensus bestond over de vraag wanneer menselijk leven begint.

Opvallend is dat men toen toch besloot abortus te legaliseren omdat je niet weet of je met abortus een menselijk leven doodt. Nu is de wetgeving in diverse

staten in de USA verschillend. Sommige staten verbieden abortus, andere legaliseren juist abortus tijdens de gehele zwangerschap. Het eindproduct van een zoogdierlijke bevruchting is een bevruchte eicel (zygote), het is een nieuw zoogdierlijk organisme in het eerste stadium van de levenscyclus binnen het genoom van zijn soort.

Leven begint na conceptie

In een vorig artikel in Promise zijn we uitgebreid ingegaan op de vraag wanneer leven begint. In dit artikel beweert Francis J. Backwith: "In de loop van de geschiedenis zijn er in de abortusdiscussie veel criteria genoemd om te beoordelen wanneer een menselijk organisme in zijn ontwikkeling het punt bereikt heeft waarin het volledig mens genoemd kan worden.

Sommige criteria zijn gebaseerd op zogenaamde 'beslissende' momenten in de ontwikkeling van de foetus. Andere criteria berusten op bepaalde voorwaarden waaraan een wezen, al of niet geboren, moet voldoen om als een menselijk wezen beschouwd te worden. En weer anderen beweren dat er geen 'beslissend' moment is, maar dat, naarmate de ongeborene groeit, er steeds meer aanspraak op het mens-zijn mogelijk is".

Pro-Life standpunt

“Ik ben van mening dat al deze standpunten gebrekkig zijn. In dit artikel verdedig ik het pro-life standpunt, dat inhoudt dat volledig mens-zijn begint bij de conceptie. Dit is het meest coherent is en in overeenstemming met onze fundamentele waarden. Om dit standpunt adequaat te verdedigen, zal ik in dit artikel kritiek leveren op enkele criteria die worden gehanteerd tegen de pro-life visie”, aldus Backwith (10). Ook in dit Promise Magazine wordt in het artikel ‘Is pro-life hermeneutiek mogelijk?’ de beschermwaardigheid van het embryo verdedigd.

Veel Pro-Choice activisten geven ook toe dat “De Pro-Life groepen gelijk hebben met hun stelling dat de plaats waar de baby zich bevindt, binnen of buiten de baarmoeder, niet van cruciaal belang is”. Het is daarom niet logisch dat we het goed vinden als een baby één week voor de geboorte gedood wordt terwijl zodra het geboren wordt, alles gedaan moet worden om de baby in leven te houden.

Kunstmatige voortplanting

In het blad Leef van oktober 2019 (9) schrijft Shanti Bolt dat in het LUMC onderzoekers zijn bezig geweest om gedoneerde vrouwelijke embryo's en foetussen te gebruiken voor onderzoek naar verdergaande artificiële voortplanting.

De vrouwelijke embryo's hebben namelijk zelf ook een voortplantingsorgaan. Hierin bevinden zich eicellen in wording voor de volgende generatie. Men onderzocht welke omgevingsfactoren nodig zijn voor de ontwikkeling van deze eicellen. Dit was de sleutel tot het maken van eicel-

len uit stamcellen. Zo is het uiteindelijk gelukt om van stamcellen uit de huid van volwassenen geslachtscellen (eicellen en zaadcellen) te maken!

Dit betekent volgens Bolt dat uiteindelijk zelfs geen baarmoeder meer nodig is omdat er gewerkt wordt aan ‘een kweekzak’ waar het kindje 9 maanden in een juiste omgeving kan groeien (9). Dat zou in de toekomst kunnen betekenen dat men geen ‘restembryo's’ meer nodig heeft om leven ‘te maken’.

Enerzijds zou dit in de toekomst betekenen dat er geen ‘restembryo's’ gebruikt worden, anderzijds wordt kinderen krijgen steeds meer als een maakbaar ‘project’ van de ouders gezien. Naast het DNA is in het Bijbelse mensbeeld de relatie van ziel en geest van een mens beslissend voor zijn ontwikkeling en menszijn.

Designer baby?

Dr. Henk Jochemsen, ex-directeur van het Lindeboom Instituut, geeft ook aan dat een embryo een mens in wording is en daarom volledige bescherming geniet. Hij juicht in principe toe dat erfelijke ziekten worden bestreden door kiembaanmodificatie, mits de techniek veilig is en er geen embryo's nodig zijn voor onderzoek.

Hij stelt in het Lindeblad tegelijk de vraag of de toepassing van de techniek daartoe beperkt zal blijven. “Er is geen harde grens te trekken tussen het genezen van ziekten en ‘mensverbetering’”. Krijgen we in de toekomst een ‘mens op bestelling’, waarbij we de gewenste eigenschappen in het DNA plakken?

Dat staat volgens Jochemsen haaks op het ontvangen van het leven als gave en het besef dat volkomenheid er pas zal zijn in Gods toekomst (11). Een designer baby op bestelling lijkt op komst. Wetenschappers maken steeds minder onderscheid tussen wat ze kunnen en moeten doen.

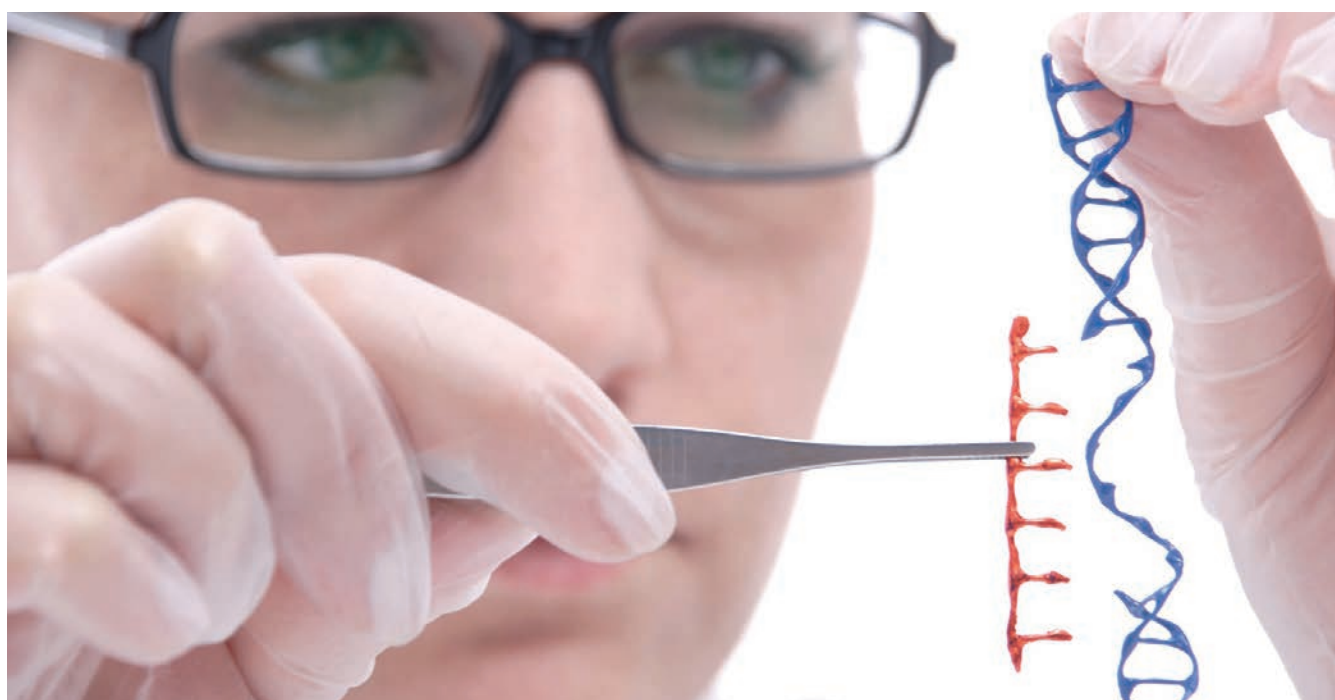
Fragmentatie mens?

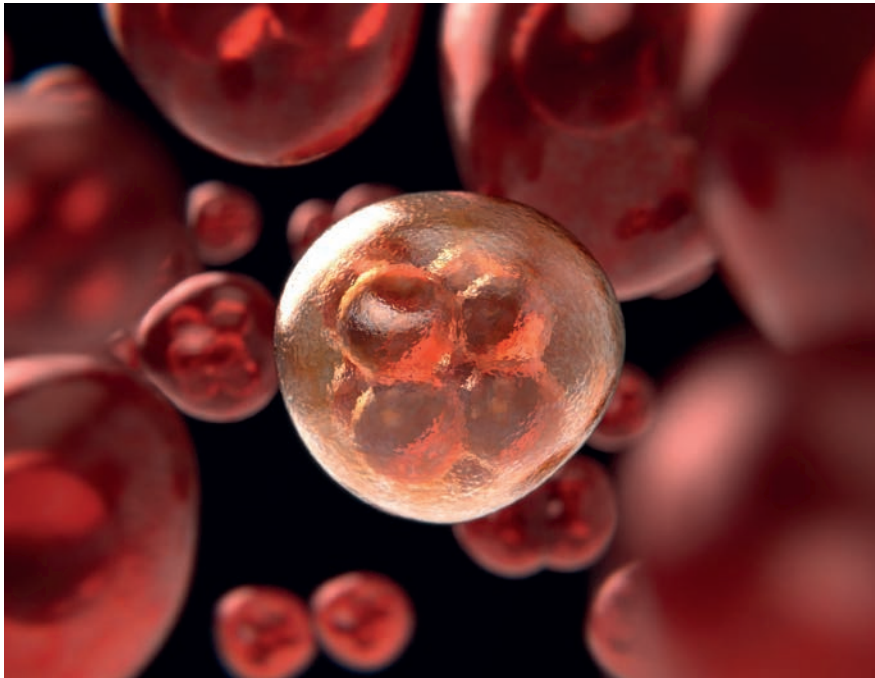
David Hirsch zegt dat postmodernisten zich goed moeten realiseren dat het onmogelijk is een menselijk wezen te fragmenteren tot onderdelen zonder dat het individu in de werkelijke wereld waardeeloos wordt (10). Het wettelijk onderscheid tussen leven en machine, tussen leven en product, begint te verdwijnen. We zijn getuige van een depersonalisatie van menselijk leven, indien alle delen van mensen en genetische materialen worden verkocht en gepatenteerd, bewerkt en ontwikkeld.

PGD

PGD is een afkorting voor pre-implantatie genetische diagnostiek. Dit is een methode waarmee de geboorte van kinderen met een ernstige genetische aandoening voorkomen kan worden. PGD wordt uitgevoerd bij paren die een sterk verhoogd risico hebben op het krijgen van een kind met een genetische aandoening, bijvoorbeeld een chromosoomafwijking, taaislijmziekte, hemofilie, de ziekte van Huntington of een ernstige spierziekte.

Voor PGD is een Ivf-behandeling noodzakelijk. Hierbij wordt na bevruchting van eicellen met zaadcellen buiten het lichaam één cel afgenomen van embryo's. Deze cel wordt in het laboratorium onderzocht op de aan- of afwezigheid van de betreffende

Miotose of kerndeling is een proces waarin chromosomenparen uitelkaar gaan

ziekte. Op basis hiervan wordt op de vierde of de vijfde dag na de bevruchting besloten welke embryo's in aanmerking komen voor plaatsing in de baarmoeder.

Selectie terugplaatsing

Alleen embryo's zonder de genetische ziekte waarop het onderzoek was gericht, worden in de baarmoeder geplaatst. De kans op zwangerschap na terugplaatsing is ongeveer 25% (PGD Nederland; Handyside 2018)(12) Zoals eerder vermeld is het doden van restembryo's voor veel christenen een brug te ver.

Next Generation Sequencing

In het Lindeblad van november 2014 worden ook de gevaren van een toenemende genetische screening besproken. Verdere ontrafeling van het menselijke DNA-profiel is mogelijk geworden door de zgn. Next Generation Sequencing (N.G.S.) De mogelijkheden met betrekking tot het voorspellen van het krijgen van aandoeningen zijn enorm toegenomen ten opzichte van de 'oude DNA-screeningsmethode'.

Er kunnen veel meer basenparen (erfelijk materiaal) tegelijk afgelezen worden dan vroeger. Bovendien kan door middel van N.G.S. veel sneller dan voorheen een diagnose en prognose vastgesteld worden. Door deze nieuwe manier van screening worden juridische en ethische bezwaren tegen gen-screening extra benadrukt.

Een praktijkvoorbeeld (7)

Diagnostiek om dragerschap van een ziekte te voorkomen. De vraag is of IVF-PGD mag worden toegestaan om aan de wens van de toekomstige ouders tegemoet te komen. Deze wens is: "Mijn partner en ik willen géén meisjes, want dat zullen dragers zijn van hemofilie"(7).

"Wij willen voorkomen dat de ziekte wordt doorgegeven en onze kleinkinderen het dus weer zouden kunnen krijgen en we willen ook voorkomen dat onze kinderen (als zij meisjes zijn) voor dezelfde

lastige vraag komen te staan als zij over kinderen krijgen nadenken".

Om dit overigens begrijpelijke verzoek toe te staan, moet men voorlopig via de ivf-procedure toestaan dat restembryo's gedood worden.

Zijn er alternatieven? (7)

Deze zijn: (a) afzien van het krijgen van genetisch 'eigen' kinderen, (b) gebruik maken van sperma of eicellen van donoren of te kiezen voor draagmoederschap, (c) gebruik van prenatale diagnostiek (NIPT) en eventueel afbreking van de zwangerschap,

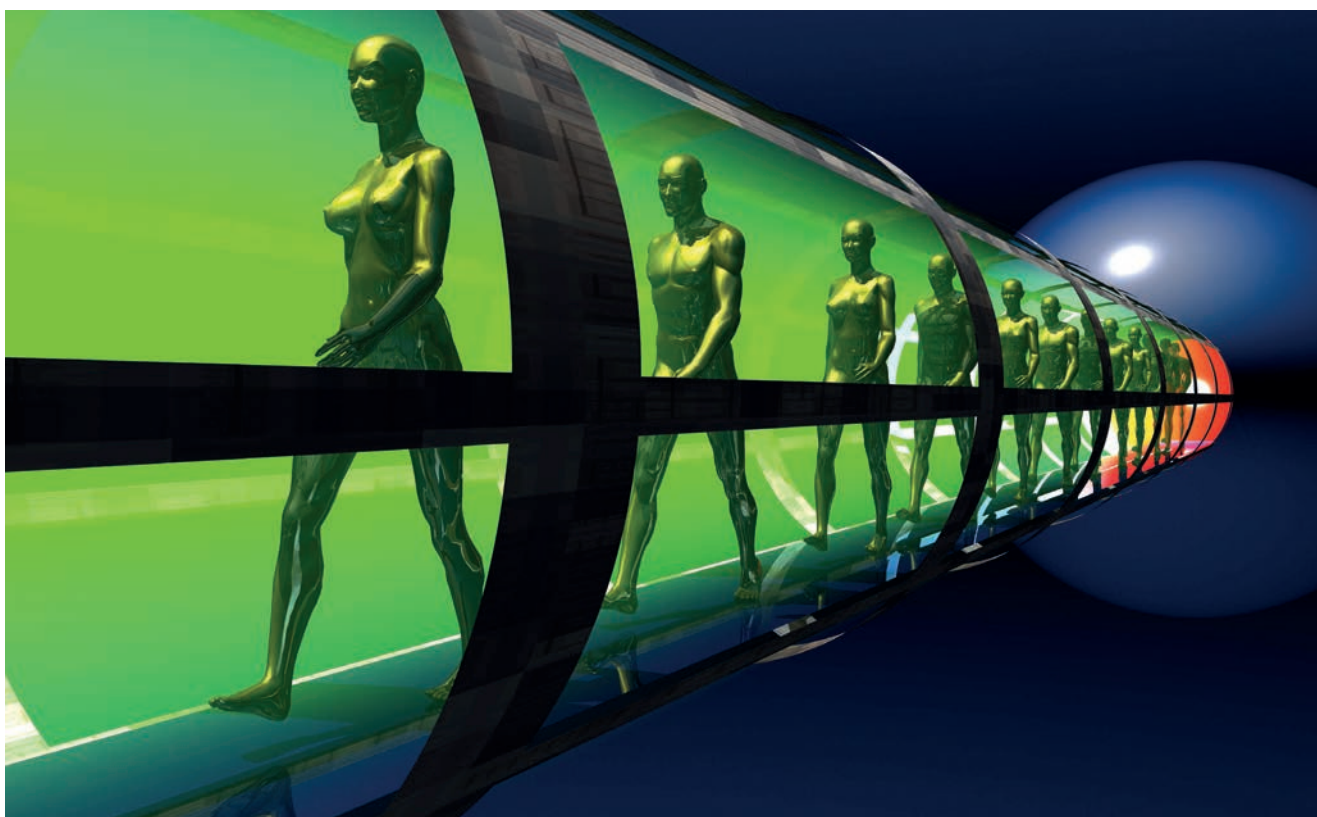
(d) spermaselectie, (e) kiembaan-modificatie, (f) naar het buitenland gaan waar de behandeling wel beschikbaar is, (g) of het aanvaarden van het risico op een kind met dragerschap. Bij al deze alternatieven zijn vraagtekens te plaatsen. Spermaselectie en kiembaanmodificatie hebben nog een lange weg te gaan en het is niet duidelijk of het überhaupt tot ethisch verantwoorde klinische toepassingen zal komen.

Adoptie of gastouderschap?

De meeste genoemde opties lijken me voor christenen om de eerder in dit artikel genoemde bezwaren niet wenselijk. Het aanvaarden van het risico op een kind met dragerschap zou een optie kunnen zijn voor christenen die er in gebed van uit kunnen gaan dat in het geval van een erfelijke aandoening God hen de kracht en visie geeft hun kinderen in moeilijke omstandigheden op te voeden.

Alternatieven die misschien voor sommigen een optie zijn, is het afzien van het krijgen van genetisch eigen kinderen, en

overgaan tot adoptie of gastouderschap om toch kinderen te kunnen opvoeden en verzorgen.

Organen kweken in dieren?

Feitelijk gaat het om twee typen mens-diercombinaties, namelijk cybriden en iPS-cellen.

De eerste – cybriden – spelen momenteel geen rol van betekenis (meer). Deze cybriden ontstaan doordat de kern van een menselijke cel wordt ingebracht in een ontkernde dierlijke eicel. Zo komt een embryo tot stand met 99,9 procent menselijk DNA in de celkern en 0,1 procent dierlijk DNA in de mitochondriën. Cybriden waren bedoeld als alternatief voor onderzoek met menselijke embryo's, maar die belofte is niet uitgekomen.

In het tweede type draait het om iPS-cellen, 'gewone' cellen die zijn gherprogrammeerd tot stamcellen met embryonale eigenschappen. Wanneer menselijke iPS-cellen of 'gewone' embryonale stamcellen worden ingebracht in een dierlijk embryo heb je te maken met een 'chimaera'. Het idee is dat langs deze weg op den duur menselijke, lichaamseigen organen in dieren te kweken zullen zijn. Fundamenteel onderzoek heeft inmiddels laten zien dat dit in principe mogelijk is (14).

Menselijke stamcellen in dieren?

Inmiddels is het gelukt met stamcellen

van varkens een alvleesklier in andere varkens te kweken. Op dezelfde manier kunnen mogelijk stamcellen van mensen in een dier uitgroeien tot het gewenste orgaan. Dit orgaan zou zeer geschikt zijn voor transplantatie, vooral ook omdat er bij gebruik van stamcellen, organen 'op maat' (met cellen van de patiënt zelf) gemaakt zouden kunnen worden. Of eigenlijk: de wens is zelf mens-dieren tot stand te brengen, chimaeren ('mengsels'), om zo menselijke nieren, levers, harten en andere organen te laten groeien. Dit soort onderzoek staat in Nederland ter discussie, en is onder de huidige Embryowet verboden. In 2017 heeft het Ministerie van VWS een rapport laten schrijven voor het publieke debat over verbieden of niet-verbieden van het kweken van menselijk organen in dieren en de ethische vragen daaromheen.

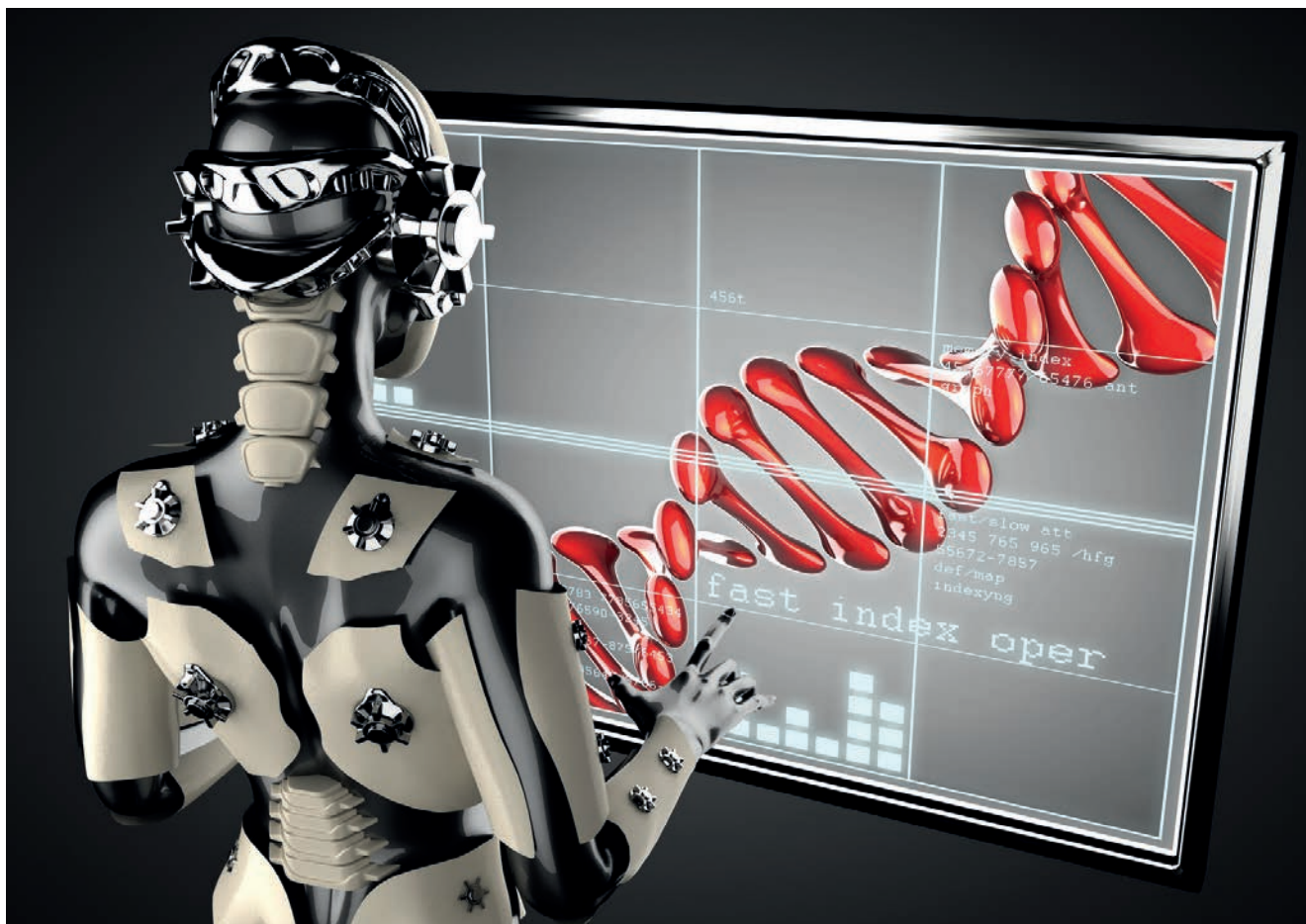
Christelijke visie op chimaeren (15)

Een principieel bezwaar hierbij is het 'respect voor de menselijke waardigheid'. Stel dat chimaeravorming kan leiden tot een deels menselijk brein, of tot de vorming van menselijke geslachtscellen? Mocht onderzoek met mens-dier chimaeren al in de toekomst worden toegestaan, dan pleit de NPV ervoor dat als voorwaarde wordt gesteld dat daarbij geen menselijke embryo's 'verbruikt' worden. In een christelijke visie is er een fundamenteel verschil tussen een mens en de menselijke gemeenschap enerzijds en dieren anderzijds. Wat overigens zeker niet inhoudt, dat met dieren van

alles gedaan mag worden. Het maken van mens-dier chimaeren waarbij menselijke hersencellen zich in de hersenen van een dier ontwikkelen, hoeft nog geen mensachtig wezen van het dier te maken, maar kan wel lijden bij het dier veroorzaken. Is het tot stand brengen van een mens-dier niet een benadering waarin de werkelijkheid – de natuur – naar onze hand gezet wordt? Waarbij natuurlijke grenzen of verordeningen overschreden worden, waar mogelijk nieuwe problemen door ontstaan? Is het niet beter in te zetten op andere vormen van orgaandonatie, dan in te zetten op het creëren van chimaeren?

Zet Genetica de deur open naar fascisme en eugenetica?

Het materialistisch naturalisme rukt op onder seculiere wetenschappers, getuige de woorden van Robert Museum Haynes, voorzitter van het 16e internationale congres van genetica. "Drieduizend jaar was een meerderheid van de mensheid ervan overtuigd dat de mens iets magisch was. Dat is een Joods-christelijke opvatting. De mogelijkheden van het manipuleren van de genen van de mens maakt veel meer duidelijk dat we in grote mate biologische machines zijn. Het traditionele denken, gebouwd op het idee dat de mens iets speciaals, unieks of zelfs iets heiligs zou zijn, is achterhaald" (17). In de tweede wereldoorlog was er het Arische 'item' van raszuiverheid. Het werd pas echt gevaarlijk

toen de Darwinistische filosofen probeerden een wetenschappelijke toepassing te formuleren als basis voor het eugenetische programma van de Nazi's". Ernst Haeckel (18) verklaarde al veel eerder: "Honderduizenden ongeneeslijke gekken, mensen met kanker, worden kunstmatig in leven gehouden, zonder de geringste winst voor zichzelf of het algemeen nut!".

Degene die niet paste in het Arische plaatje, werd als genetisch inferieur beschouwd. Als economische en sociale druk gecombineerd worden met verschillende vooroordelen, biedt het postmoderne constructivisme een aantrekkelijke basis om "ongewenste eigenschappen" uit het genenbestand te roeien.

Een uitdaging voor de christenen (4)

We gaan een nieuw tijdperk in de strijd voor de mensenrechten in. Het zich steeds meer ontwikkelende seculiere wereldbeeld, geworteld in een genetisch determinisme en postmodern constructivisme, laat weinig ruimte voor de waardigheid van het menselijk leven

Als uiteindelijk de mens toch gekloond wordt, is het dan een persoon met constitutionele rechten? We zijn getuige van een depersonalisatie van menselijk leven, indien alle delen van mensen en genetische materialen worden verkocht en gepatenteerd, bewerkt en ontwikkeld.

Ook krijgen we een ongekende verandering van traditionele sociale en juridische definities. Traditionele opvattingen van leven, geboorte, ziekte, dood, moeder, vader, en persoon beginnen te wankelen en zullen vervolgens verdwijnen (16). Met de depersonalisatie worden belangrijke morele verschillen door het wetenschappelijke en juridische jargon verduisterd. Het gevolg is dat genetisch onderzoek en technologie steeds minder ethisch en menselijk verankerd is.

Tot slot

Ik denk dat het geloof in God en de mens als Zijn beeldrager de enige basis is waarmee men de tegenwoordige ontwikkelingen kan begrenzen. Christenen moeten een weloverwogen standpunt over genetische manipulatie en klonen innemen.

Dit geldt voor zowel het gebruik van genetische technologie als ook de mogelijke gevaren. Volgens prof. dr. A. Houtepen, een rooms-katholieke theoloog, moet "genetica ook gezien worden vanuit het perspectief van de eindigheid van de mens en de kwetsbaarheid van het heelal.

Bij rentmeesterschap past noch een antropocentrische exploitatiedrift, noch een kosmische gelijkstelling van mens

met dier en plant (4). Het volstaan met technische oplossingen onder de voortzetting van de huidige levensstijl is niet gewenst". Of zoals Frits Lange in een protestante visie op klonen van mens en dier stelt: "Van belang is niet alleen de vraag hoe God de wereld geschapen heeft maar vooral waartoe!"

Gentechnologie moet net als ieder therapeutisch middel een middel zijn dat door God gezegend kan worden, en daarvoor is een uitgebreide toetsing bij iedere vorm en toepassing door de Heilige Geest en Gods Woord onmisbaar(4).

Gerard Feller, februari 2020

Literatuur

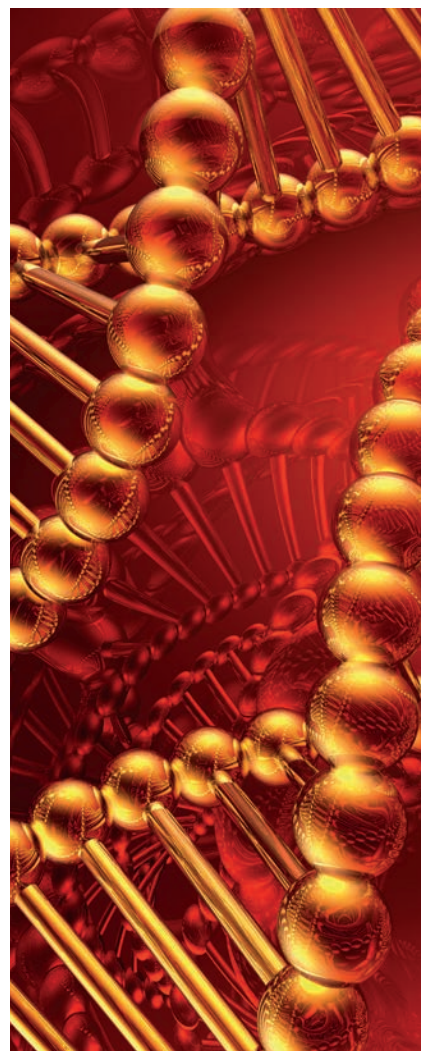
1. <https://dnadialoog.nl>
2. ND, 7 december 2019
3. http://nl.wikipedia.org/wiki/Genetische_technologie
4. Gerard Feller in Promise Magazine, april 2015. <https://stichting-promise.nl/christelijke-medische-ethiek/ethiek-rond-genetische-technologie.htm>.
5. <https://npvzorg.nl/thema/kiembaan-modificatie/>
6. <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/het-gaat-hard-met-gentherapie-de-voortgang-aan-de-hand-van-vier-patienten~b18e4850/>
7. Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en sport. Essay DNA-dialoog, pdf
8. Leef nr. 6, december 2019 (Uitgave 'Schreeuw om leven')
9. Leef nr. 5, oktober 2019 (Uitgave 'Schreeuw om leven')
10. <https://stichting-promise.nl/christelijke-medische-ethiek/wanneer-begint-het-leven.htm>
11. Lindeblad jaargang 16, nummer 2, december 2019
12. Ministerie van volksgezondheid, Pre-implantatie genetische diagnostiek om dragerschap te voorkomen.
13. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/05/15/menselijke-organen-kweken-in-dieren-een-ethische-discussie>
14. <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/nieuwsartikel/onderzoek-mens-diercombinaties-vraag-ethische-toetsing.htm>
15. <https://npvzorg.nl/thema/embryo-onderzoek/>
16. Jim Leffel, Genetische technologie, artikel ID: DE311. Jim Leffel doceert Filosofie aan het Ohio Dominican College en leidt het Crossroads Project
17. Andrew Kimbell, The Human body shop. The engineering and marketing of Life (San Francisco Harper, 1993)
18. Ernst Haeckel, The wonders of Life, Harper 1905, geciteerd door Stern: Biological Science and the Roots of Nazism, American Scientist, 1988, p. 76

Bezwaren gentechologie

Geen gentechologie op de kiembaan
Geen gentechologie zonder bescherming van het embryo
Geen gentechologie voor niet-geneeskundige doelen
Geen gentechologie voor superras
Geen gen screening met statistisch dubieuze voorspellingswaarde
Geen gentechologie alleen voor elite.
Geen gentechologie die de biodiversiteit vermindert
Geen klonen van mensen
Geen gentechologie die de generatiekloof verder vergroot
Geen gentechologie die discriminatie van ras of gehandicapten bevordert.
Geen gentechologie die het begrip ziekte oprekt.
Geen commerciële exploratie en oneerlijk gewin bij octrooien.
Geen overmatige rol gentechologie in behandeling van de gehele mens naar geest-ziel en lichaam.
Gentechologie moet net als ieder therapeutisch middel een middel zijn dat door God gezegend kan worden, en daarvoor is een uitgebreide toetsing door de Heilige Geest en Gods Woord onmisbaar.

Voordelen gentechologie

Erfelijke afwijkingen eerder ontdekt en mogelijk voorkomen.
Erfelijke afwijkingen genezen door middel van gentherapie
Efficiëntere antibiotica, enzymproductie door fermentatie.
Resistentie en profylaxe tegen sommige ziekten.
Geneesmiddelen via recombinant DNA-technieken.

Is pro-life hermeneutiek mogelijk?

Inleiding

Sinds het bestaan van het christelijk geloof heeft men abortus in alle kerkelijke denominaties unaniem afgewezen. Dat is logisch te verklaren omdat christenen al lang begrepen hebben dat het verkeerd is een onschuldig mens te doden, want dat is wat er bij abortus gebeurt.

Hoewel abortus niet specifiek in de Bijbel genoemd wordt, heeft eeuwenlang niemand beweerd dat dit niet genoemd worden impliciet een toestemming van aborteren inhield.

Pro-Choice

Dat is tegenwoordig veranderd. Sinds kort bestaat er een Pro-Choice hermeneutiek (1) die abortus ziet als een morele beslissing (2). Men beweert dat de Schrift abortus niet veroordeelt noch verbiedt. Men zegt dat we medelevend en rechtvaardig moeten handelen als we geconfronteerd worden met moeilijke beslissingen.

Een moeilijke beslissing is het zeker, maar hoe kun je de veronderstelde stilte van de Bijbel over deze kwestie zien als een moreel kader waarin je keuzemogelijkheden hebt?

Zegt de Bijbel werkelijk niets over abortus?

Dr. Steven Morris, de vertegenwoordiger van 'Freedom from Religion Foundation' schrijft:

“Het zou velen in de anti-abortus lobby verbazen als ze weten dat abortus nergens in de Bijbel genoemd wordt”. Zijn advies is daarom: “Tiranniseer anderen niet op basis van theologisch giswerk en inlegkunde”.

Klopt het wat hij zegt? Natuurlijk niet! Het principe dat de veronderstelling van de afwezigheid van een verbod in de Bijbel gelijk staat met toestemming, zou ons in een ongemakkelijke positie brengen. De Bijbel zwijgt over heel wat dingen waarvan we weten dat ze moreel verwerpelijk zijn.

Expliciet verbod?

Zo merkt Scott Klusendorf (4) op: “Expliciet veroordeelt de Bijbel niet veel dingen waaronder bijvoorbeeld rassen-discriminatie, abortusdokters voor de lol doodmaken, en lynchen van homoseksuelen”. Maar weinigen zullen vinden dat dit moreel te rechtvaardigen zaken zullen zijn. De Bijbel hoeft niet expliciet te vermelden dat iets verkeerd is omdat dat

vanzelfsprekend is, want Gods Woord leert dat we onze medemensen en zelfs onze vijanden moeten liefhebben. Niet door theologisch giswerk maar door het duidelijk toepassen van bijbelse principes weten we hoe we met niet-genoemde zaken om moeten gaan. Daar zit echter het probleem. De Pro-Choice hermeneutiek gaat ervan uit dat ongeborenen geen mensen zijn.

Wat is de morele status van ongeborenen?

Zoals gezegd, voorstanders van de Pro-Choice beweging kunnen niet langer

volhouden dat een foetus niet menselijk is. De wetenschap van de embryologie heeft immers duidelijk vastgesteld dat een embryo vanaf het vroegste stadium van ontwikkeling een afzonderlijk levende, hele mens is (5). Men beweert echter dat ongeborenen niet een volledige menselijke waarde bezitten omdat het geen personen zouden zijn.

In een interview met de New York Times zegt abortusarts en belijdend christen Willie Parker: “Als ik dacht dat ik met abortussen iemand zou vermoorden, zou ik er zeker mee ophouden. Een foetus is geen menselijke entiteit” (6).

Kenmerk menszijn?

Volgens voorstanders van de Pro-Choice beweging kun je pas spreken van mensen als er sprake is van de aanwezigheid van rationaliteit, zelfbewustzijn en verlangens. Omdat foetussen die kenmerken niet bezitten, zijn het dus geen personen en kun je ze doden (7).

Maar wie zegt dat dit bepalend is voor het menszijn? Men moet zich realiseren dat rationaliteit, zelfbewustzijn en verlangens in verschillende graden voorkomen. Dat betekent dat niet alle mensen die karakteristieke gelijkelijk bezitten. Zijn mensen die meer rationele vermogens hebben bijvoorbeeld waardevoller dan mensen met cognitieve beperkingen?

'übermensen'

Als je er eenmaal van uitgaat dat bepaalde functionele kenmerken de graadmeter zijn voor het menszijn, dan heb je de basis gelegd voor ongelijkheid en 'übermensen' (8). De Bijbel ondersteunt dit functionele beeld van menselijke waarde niet omdat het geen verschil maakt tussen mens en mens.

Er staat eenvoudig niets in de Schrift dat ons in staat zou stellen op grond van bepaalde willekeurige eigenschappen meer waarden aan mensen toe te kennen. (Red: Integendeel de Bijbel besteedt aandacht aan de zwakke die beschermd moet worden.)

Naar het beeld van God

Misschien dat het naturalistische of het materialistische denken dergelijke conclusies zouden ondersteunen, maar de Bijbel zeker niet! Christenen van alle tijden hebben juist vanuit de Bijbel begrepen dat alle mensen waardevol zijn op grond van het feit dat ze als levende wezens geschapen zijn naar het beeld van hun God (9).

En omdat we allemaal dezelfde aard delen, zijn we allemaal even waardevol en verdienen we rechten van bescherming. Historisch gaf juist dit aan christenen het besef dat juist diegenen die door sommigen als minder werden beschouwd, extra zorg binnen hun gemeenschap nodig hadden.

Wat heeft morele keuzevrijheid te maken met abortus?

Voorstanders van de Pro-Choice beweging wijzen erop dat vrouwen net als mannen morele keuzes moeten maken omdat ze nu eenmaal morele wezens zijn. In een open brief aan de religieuze leiders in Amerika die door verschillende theologen was ondertekend, wijst men erop dat het rechtvaardig is dat vrouwen vanuit hun morele verantwoordelijkheid in specifieke omstandigheden voor abortus mogen kiezen (10).

Het is waar dat we het vermogen en recht hebben om morele keuzes te maken, dat is zeker een bijbels principe. Het probleem ligt veel meer in de interpretatie van die verantwoordelijkheid. Dr. Parker past dat

recht van morele verantwoordelijkheid als volgt toe:

Is de keuze heilig?

"Het deel van jou dat als God is, is het deel dat een keuze maakt. Datgene wat voor of tegen kiest is heilig. 'Daarom' is de beslissing in de procedureruimte van een abortuskliniek even heilig voor mij als welke andere ruimte dan ook, want dat is de plaats waar ik het voorrecht heb om deze keuze te maken" (11). Met andere woorden: de keuze is heilig en die maakt ons bijzonder en daarom is het immoreel om iemands recht voor die keuze te ontkennen.

Misleiding

Net als bij elke valse leer zit er een kern van waarheid in. Dat is juist het misleidende! Vrijheid van keuze is inderdaad een geschenk wat beschermd moet worden, maar de toepassing van deze morele keuzevrijheid is alleen relevant als de ongeborenen niet of minder waardevol zijn als u en ik.

Bijbelse keuze

Denkt u dat dr. Parker de gaskamers in Auschwitz als een heilige plaats beschouwt waar keuzes geëerbiedigd moeten worden? Natuurlijk niet! Hij kan zich deze positie alleen veroorloven vanwege een willekeurige en onbijbelse beoordeling van de ongeborenen. Nergens in de Bijbel staat dat de morele keuzevrijheid hetzelfde is als een totaal ongebonden of

autonome vrijheid. Het geeft ons ook niet het recht om te bepalen wat 'het beste is voor de ongeborenen en ze vervolgens te doden omdat we verwachten dat ze in het leven moeilijkheden zullen ondervinden' (12).

Verantwoording

In plaats daarvan moeten we onze verbondenheid benadrukken om elkaar lief te hebben en ons leven met elkaar te delen (1Joh.3:16). We moeten elkaars lasten dragen en een einde maken aan sociale problemen, maar niet door een einde te maken aan een zwangerschap waarvan we vermoeden dat een kind in armoede of handicap op zal groeien. Ook niet als we een leven met misbruik verwachten. De Bijbel leert niet dat een pijnloos bestaan de enige zinvolle reden van bestaan is. Ontberingen rechtvaardigen geen moord!

Tot slot nog een verduidelijking van deze oproep

De Pro-Choice hermeneutiek vindt helaas steeds meer goedkeuring, eerst in de academische wereld maar ook bij anderen.

Op wetenschappelijk niveau is er weinig geschreven wat het Pro-Choice standpunt over abortus ondersteunt. De reden is vrij simpel.

Identiteit

Geen enkel goed exegetisch werk vanuit de Bijbel zou die conclusies kunnen onderbouwen. Waarom groeit dan toch de overtuiging dat de Bijbel abortus goedkeurt? Ik denk dat dit vooral berust op het misverstand dat onze waarde (identiteit) gebaseerd wordt op ons functioneren en niet op de aard van ons wezen.

Dit misverstand moet steeds bestreden worden vanuit een degelijk onderwijs dat gebaseerd is op de kostbare waarheid dat we allemaal van onschatbare waarde zijn.

Daardoor zullen velen de kwestie van abortus in een bijbels licht kunnen zien en tevens een hernieuwd vertrouwen in en waardering van hun eigen waarde.

Michael C. Sherrard is predikant en spreker voor Life Training Institute en oprichter van Pro Life Pastor. Auteur van Relational Apologetics (Kregel 2015)

Vertaald door Gerard Feller

Literatuur

1. For a brief summary see, Michael Gorman, "Ahead to Our Past: Abortion and Christian Texts", in *On Moral Medicine: Theological Perspectives on Medical Ethics*, M. Therese Lysaught (Grand Rapids: Eerdmans, 2012), 917–24.
2. Religious Institute on Sexual Morality, Justice, and Healing, "An Open Letter to Religious Leaders on Abortion as a Moral Decision", http://religiousinstitute.org/sites/default/files/open_letters/abortionopenletter.pdf.
3. Steven Morris, "Abortion: Why the Religious Right Is Wrong", <https://ffrf.org/about/getting-acquainted/item/16916-abortion-why-the-religious-right-is-wrong>.
4. Scott Klusendorf, "Does the Bible's Silence Justify Abortion?" <http://prolifetraining.com/resources/five-minute-4/>.
5. Leading embryology textbook affirm this. See, e.g., Keith Moore and T. V. N. Persaud, *The Developing Human: Clinically Oriented Embryology* (Philadelphia: Saunders/Elsevier, 2008), 15.
6. Ana Marie Cox. "Willie J. Parker Changed His Mind about Abortion", https://www.nytimes.com/2017/02/08/magazine/willie-j-parker-changed-his-mind-about-abortion.html?_r=1.
7. In fact, because newborns don't possess these qualities either, Peter Singer thinks we can kill them, too. See Peter Singer, *Practical Ethics*, 1st ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 1979), 122–23.
8. See Richard Weikart, *The Death of Humanity: And the Case for Life* (Washington, D.C.: Regnery Faith, 2016), 2–21.
9. For an in-depth treatment of this, see John F. Kilner's paramount work *Design and Dignity: Humanity in the Image of God* (Grand Rapids: Eerdmans, 2015), 3–51.
10. Religious Institute on Sexual Morality, Justice, and Healing, "An Open Letter".
11. Willie Parker, *Life's Work: From the Trenches, a Moral Argument for Choice* (New York: 37 Ink/Atria, 2017), 212.
12. See, e.g., "The Biblical Basis for Being Pro-Choice", *Belief.net*, <http://www.beliefnet.com/news/2003/01/the-biblical-basis-forbeing-pro-choice.aspx?p=2>.

Waar is God in

Inhoud

1. Theodicee
2. God en natuurrampen
3. Zijn christenen immuun voor rampen?
4. De sterfelijke mens
5. De schuldvraag
6. Is ons Godsbeeld wel juist?
7. Conclusie

1. Theodicee

Zelfs godloochenaars heffen boos de vuist naar boven, want hoe kan God al die ellende, die dagelijks door de nieuwsberichten over ons uitgestort wordt, toestaan? (Impliciet veronderstellen atheïsten dus het bestaan van God.) De internationale christelijke hulporganisatie ZOA maakte een top tien van de grootste humanitaire rampen.

Daaruit blijkt dat negen van de tien catastrofes veroorzaakt zijn door de mens zelf. Natuurrampen zijn vaak milieurrampen. Door het massaal kappen van het tropische regenwoud bijvoorbeeld, ontstaat erosie en dat doet de honger en de vluch-

telingenstromen nog verder groeien. Dan blijft er in dit geciteerde artikel één van de tien rampen over die niet rechtstreeks door mensen is veroorzaakt, dus een echte natuurramp, namelijk de aardbeving in Haïti in 2010 met zo'n 200.000 doden.

Heeft God bemoeienis met ons?

In dit artikel zullen we aandacht richten op dat soort rampen. Waar was en is God in natuurrampen? Heeft Hij wel bemoeienis met de mensheid in nood?

Is God wel in controle? Menen wij het echt als we liederen zingen teksten als 'De Heer regeert' en 'He's got the whole world in His hand'? Hoe kan een God goed zijn, als Hij catastrofes toelaat die voor mensen verwoestend zijn?

Aardbevingen kunnen ons geloof doen schokken. We zijn bepaald niet de eersten die hierover nadenken. Het probleem heet 'theodicee'. Een theodicee (van het klassieke Grieks: theos (God) en dikè (recht, rechtvaardiging): de "rechtvaardiging van God") is een argumentatie die een

rechtvaardiging moet zijn voor (het geloof in het bestaan van) een God die zowel volmaakt goed als almachtig is, terwijl er toch kwaad in de wereld bestaat (het probleem van het lijden).

Is God te vertrouwen?

Een theodicee poogt een logische verklaring te geven voor deze paradoxale combinatie van eigenschappen en feiten. Er zijn in de loop van de geschiedenis verschillende theodiceën opgesteld. Het woord stamt uit de christelijke traditie.

De zware aardbeving in Lissabon die deze stad in 1755 op een kerkelijke feestdag verwoestte, bracht velen in Europa, de filosofen van de Verlichting voorop, aan het twijfelen over het bestaan van een rechtvaardige God. De gangbare gedachten over een theodicee konden niet met de ramp in overeenstemming worden gebracht.

Kun je God wel vertrouwen die een (natuur) ramp toelaat, die Hij ook had kunnen voorkomen?

natuurrampen?

2. God en natuurrampen

"God is voor ons een veilige schuilplaats, een betrouwbare hulp in de nood. Daarom vrezen wij niet, al wankelt de aarde en stortten de bergen in het diepst van de zee. Laat de watervloed maar kolken en koken, de hoge golven de bergen doen beven". "Kom en zie wat de HEER heeft gedaan, verbijsterend is wat Hij op aarde verricht". (Ps. 46:2-4, 9).

God zorgt voor fantastische uitreddingen in allerlei noden, maar niet altijd... Natuurrampen zijn er altijd al geweest, maar de frequentie neemt angstwekkend toe. Tegenwoordig worden er telkens records in de natuur gebroken.

Extreme natuurverschijnselen

Nog nooit zo warm, nat, droog, vroeg, enz.. Jezus noemde oorlogen, hongersnoden en aardbevingen als weeën, waar we doorheen moeten. (Mat.24:6-8). Voorbeelden van pijnlijke 'weeën' zijn er heden ten dage meer dan genoeg: overstromingen, tsunami's, orkanen, tyfoons,

droogte, aard- en zeebevingen, vulkaanuitbarstingen, lawines, bosbranden, blikseminslagen, sprinkhanenplagen, ziekten als de pest, cholera, AIDS, SARS, Ebola, coronavirus, enz..

Wat kun je je klein en nietig voelen bij zoveel bruto natuurgeweld. Wat zijn we kwetsbaar! Maar ook wat een schok als

christenen ontdekken dat hun geloof in God geen allriskverzekering blijkt te zijn.

Uit de volgende schema's blijkt Gods betrokkenheid bij natuurrampen zoals genoemd in de Bijbel. Deze opsommingen zijn niet uitputtend.

Natuurverschijnselen door God veroorzaakt

Negatief tot een oordeel	Tekst	Positief door God gebruikt	Tekst
Zondvloed Regen van zwavel en vuur op Sodom Omkering van Sodom en Gomorra.	Gen.6:17, Am.9:6 Gen.19:24, Ps.11:6 Jer.49:18,	Water staat als een dam.	Ex.14:22-29, Ps.33:7, 78:13, Joz.3:15, 16, 4:18
Stromende regen, hagelstenen, vuur en zwavel 10 plagen in Egypte o.a. vuur, bliksem, hagel, sprinkhanen, enz. De aarde opende zich en de tegenstanders van Mozes werden zo levend begraven. Felle vlam uit het heiligdom trof 250 man dodelijk. God sloot de hemel ten tijde van Elia, dus droogte met hongersnood als gevolg.	Eze.38:22 Ex.7-11, Ps. 78:43-51 Deut.28:38,42. Num.16:28-34 Num.16:35 1Kon.17:1	Een ontzagwekkende aardbeving met donder en bliksem op de Sinai.	Ex.19:16-20
Met donder, aardschokken en oorverdovend lawaai, met wervelende stormen en een verterende vlammenzee zal de HEER de vijanden van Sion bestrijden.	Jes.29:6	De HEER wierp vanuit de hemel grote hagelstenen op Israëls vijanden.	Joz.10:11
Met een zware aardbeving, de pest, slagregens, hagelstenen, zwavel en vuur zal Gog, een vijand van Israël, worden vernietigd.	Eze.38:19-23	Zelfs kosmische veranderingen/rampen.	Joz. 10:12, Mat.24:27-30 1Sam.14:15
Hevige wind, zware storm op zee. (Gloeïende oosten)wind Aardbeving ten tijde van koning Uzzia van Israël. De Heer, God van de hemelse machten raakt de aarde aan en zij beeft.	Jona 1:4, 4:8, Ps.78:26 Amos1:1, 9:5,	Een aardbeving veroorzaakt schrik bij de Filistijnen. Regen na 3,5 jaar van droogte.	1Kon.18:1, 45
De Olijfberg zal in tweeën splijten. Aardbevingen (en zware hagel, bliksem en donderslagen) horen bij de oordelen uit het laatste Bijbelboek.	Zach.14:(4, 5) Openb. 6:12, 8:5, 11:13, 19, 16:18	De drie vrienden van Daniel bleken vuurbestendig. Daniel zelf bleek onaantastbaar voor hongerige leeuwen, in tegenstelling tot zijn vijanden.	Dan.3, Hebr.11:34 Dan. 6 Hebr.11:34
Melaatsheid als straf bij Mirjam, Gezazi en koning Uzzia.	Num.12:10-16 2Kon.5:27, 2Kron.26:19 Deut.28:21, 22, 27, 35, 59-61	Jezus bestrafte de wind en sprak tot de zee, zo stilde Hij de storm.	(Ps.89:10, 26, 104:23-31.) Mat.8:26, 27, 14:32, Marc.4:39-41, Luk.8:24, 25 2Kon.6:1-7
De pest, tering, ontstekingen met koorts en waanzin, zweren, builen uitslag en schurft, ongeneeslijke ziekten, krankzinnigheid, blindheid, en verstandsverbijstering. Zandstormen en stofwolken	Deut.28:24	Een in het water gevallen bijl komt bovendrijven. Jezus loopt op het water en trotseert dus de zwaartekracht.	Mat.14:22-33, Mark.6:45-52, Joh.6:16-21
		De hemelvaarten van Elia en Jezus omdat de zwaartekracht niet alleen opgeheven kan worden, maar ook omgekeerd kan worden	2Kon.2:1-18, Luk.24:50, Hand.1:9,10
		Dankzij een aardbeving ('de aarde beefde en de rotsen scheurden') net na het sterven van de Here Jezus werden gestorven heiligen uit de dood opgewekt. Op de Paasdag kwam er door de engel van HEER een grote aardbeving bij Jezus' graf. Aardbeving zodat Paulus en Silas uit de gevangenis werden bevrijd. Windstilte dankzij vier engelen.	Mat.27:52-54 Mat.28:2 Hand.16:25, 26 Open.7:1

Dus God is wel degelijk betrokken bij natuurrampen. Dit zijn vormen van oordeel of zegen. God gebruikt(e) de natuur om Israël te belonen of te straffen. Dood en verderf zijn oordelen van God. Als God de natuur niet in Zijn hand heeft, dan kan ik slachtoffer worden van natuurgeweld en buiten Gods wil en bedoeling sterven.

3. Zijn christenen immuun voor rampen?

Mijn vrouw houdt van actieve vakanties. Daarom gingen we eens van berghut naar berghut wandelen. Op een ochtend werden we tijdens een zomervakantie wakker in de sneeuw. Toen was voor mij de pret eraf en verlangde ik naar een helikopter om ons acuut op te halen.

Het was gevaarlijk met sneeuw in de bergen, bovendien waren de pijlen en markeringen voor de te lopen route niet goed meer te zien. We besloten af te dalen naar de bewoonde wereld. Op de terugweg in de auto beluisterden we een toespraak van wijlen ds. Dick van Keulen.

Omgekomen bij een bergwandeling

Hij vertelde daarin dat zijn vrouw was omgekomen bij ... een bergwandeling... Ook christenen blijken inderdaad vatbaar voor natuurgeweld. Als het lijden toch ook christenen treft...ondanks Ps. 121:5-8: "De HEER is je wachter, de HEER is je schaduw aan je rechterhand: overdag kan de zon je niet steken, bij nacht de maan je niet schaden. De HEER behoedt je voor alle kwaad, hij waakt over je leven,

de HEER houdt de wacht over je gaan en komen van nu tot in eeuwigheid". Waarom zijn bepaalde christenen desondanks jammerlijk omgekomen? Of het tegenovergestelde: Waarom ben ik nog in leven?

4. De sterfelijke mens

Vragen waarom er natuurrampen gebeuren, is vragen waarom er mensen sterven. Mensen zijn kwetsbaar en sterven nou eenmaal vroeg of laat. Mensen sterven als gevolg van de zondeval en wel ongeveer 6.000 mensen per uur wereldwijd. Het is lang niet iedereen gegund om op een comfortabel sterfbed in vrede te sterven, of zoals dat vaak mooi wordt omschreven 'te ontslapen'.

Jacobs dood

Zoals Jacob, die na een veel bewogen leven, voelde dat zijn einde naderde, zijn zonen profetische zegeningen meegaf, zijn voeten terugtrok en zijn laatste adem uitblies (Gen.49). Zo'n wijze van sterven lijkt me ideaal.

Oorspronkelijk is de dood niet doodnormaal. We zijn geschapen om voor eeuwig te leven. Levensvorst Jezus overwon de dood, want Hij stond op uit de dood. Hij relativiseert ook de dood.

Zo verklaarde hij het dochtertje van Jairus niet dood, maar slapend (Mat.9:24, Mk.5:40, Luk.8:53).

Omstanders lachten Hem uit, de dood is toch hopeloos onomkeerbaar! Maar niet bij Jezus. Jezus zegt verder: "Wees niet bang voor hen die wel het lichaam maar niet de ziel kunnen doden.

De dood

Wees liever bang voor hem die in staat is én ziel én lichaam om te laten komen in de gehenna" (Mat.10:28). Belangrijker dan je lichaam is je ziel (Luk.12:4, 5, 20, 21, 31, 35, 40). De engel van de dood is eruit, maar de dood is er nog wel. Wie zich niet bekeert, zal op een aardse manier (evenzo) omkomen. Maar wie het Koninkrijk der Hemelen wèl herkent, kan evengoed onder de toren bedolven worden, maar zal niet (geestelijk) sterven.

Zijn we klaar?

Het leven is kort maar ook eeuwig, maar door bekering kunnen we aan het komende oordeel ontkomen. De uiteindelijke beloningen en straffen worden niet in dit leven uitgedeeld. De Eeuwige gaat anders om met de tijd. Natuurlijk is het telkens een drama als iemand door natuurgeweld overlijdt. Verdriet en rouw zijn dan terecht en meelijden en meehuilen vanzelfsprekend. Zijn we elke dag klaar om het tijdelijke met het eeuwige te verwisselen?

Zelfs de dood kan ons niet scheiden van de grote liefde van Christus, dat is een grote troost (Rom.8:38).

5. De schuldvraag

Wat is de oorzaak van het lijden, van een ramp? Wie of wat is schuldig? Wat is het doel, de zin van een ramp? Hoe moeten we dat interpreteren?

In de wijsheidsliteratuur zien we het volgende: Het boek Spreuken stelt 'Wat je zaait, zal je oogsten'. De goede, rechtvaardige wordt beloond, de slechte, de goddeloze wordt bestraft. Anders gezegd in sinterklaastaal: 'Wie zoet is krijgt lekkers, wie stout is de roe'. Het boek Prediker lijkt te zeggen: dat zwart-wit schema gaat niet op. Het is allemaal zinloos. Ook het boek Job maakt ook duidelijk dat God zo niet 'werkt'.

De toren en de blindgeborene

De toren van Siloam stortte in waardoor achttien mensenlevens te betreuen waren (Luk.13:4, 5). De vraag die dan snel gesteld wordt is: Wie heeft er hier gezondigd? Dit moet immers een straf of oordeel van God zijn. En om bij Siloam te blijven, bij de blindgeborene in Joh.9 wordt dezelfde vraag gesteld, want blijkbaar dacht men toen ook al in dat denkschema.

Weer antwoordt Jezus dat dit de verkeerde vraag is. Voor ziekten en rampen hoeft zonde en schuld niet de oorzaak te zijn.

Er is blijkbaar een toren gevallen, 'zonder aanzien des persoons'. Jezus: "Zeker niet, zeg Ik jullie, maar als je je niet tot inkeer komen (NBG bekeert), zul je allemaal net zo sterven". Wie je ook bent, hoe je ook leeft, of je nu zondigt of niet, er kan zomaar een toren op je vallen, je kunt zomaar sterven. Jezus bekommerde zich meer om een geestelijk sterven (een zielsdood) dan om lichamelijk sterven. Als je dood bent, heb je geen kans meer om je te bekeren.

Ramp op 'allerheiligen'

Op 1 nov. 1755, op 'Allerheiligen', vond die aardbeving plaats in Lissabon, Portugal. Mensen in de kerk, priesters en kerkgangers riepen en gilden om genade. Branden braken uit, een vloedgolf kwam, tussen 30.000 en 60.000 slachtoffers waren te betreuen.

Nota bene op Allerheiligen kwam het goddelijk oordeel over de zondige havenstad. Maar...de straat met bordelen bleef gespaard. Protestanten verklaarden: "Dit is het oordeel tegen de Jezuïeten!" Jezuïeten echter zeiden: "Gods toorn barstte los, omdat de inquisitie te laks was!" Een Franciscaanse priester meende:

"Het is Gods barmhartigheid, want Lissabon had erger verdiend". Hoe deze rampen te duiden?

Beschermt God de Zijnen?

Rampen werden nogal eens een spiegel waarin we onze eigen overtuigingen en verlangens weerspiegeld zien. Beschermt God de Zijnen? In rampen vinden we geen bevestiging van een religie, want slachtoffers zijn er uit alle religies te betreuen. Waarom bleef in de tsunami Bangkok met seksindustrie gespaard?

Was Zeeland zondiger dan Amsterdam ten tijde van de watersnoodramp in 1953? Goddelozen werden gespaard, maar rechtvaardigen weggevaagd. Met andere woorden: er valt geen duidelijke schuldige aan te wijzen.

6. Is ons Godsbeeld wel juist?

Hoe zit het met Gods betrokkenheid bij natuurrampen? Is God hiervan de veroorzaker of heeft Hij er niets mee te maken? Is Hij soms wel machtig maar niet almachtig? Is Hij inderdaad wel de algoede, almachtige, alwetende God??

Of is God te zwak om in te grijpen of zelfs boosaardig? Is Hij een sadist? Kan God slechts meehuilen als schrale troost? Zit God hoog en droog in zijn commandotoren en strooit Hij met rampen? Laat Hij zelf eens afdalen naar dit tranendal en zelf ondervinden hoe het is om te lijden! En toen werd het Kerst..., ergens in een uithoek van de wereld.

Jezus voor Herodus en Pilatus

Maar de vernedering ging nog dieper: het werd Goede Vrijdag. De Koning van de Joden (Jezus) stond tegenover de koning van de Joden (Herodes). Wie was eigenlijk de machtige en wie de machteloze toen Jezus voor Zijn rechter Pilatus stond? Tot grote verbazing van Pilatus antwoordde Jezus niet op de ondervragingen van de stadhouder. "Waarom zegt u niets tegen mij?" vroeg Pilatus. "Weet u dan niet dat ik de macht heb om U vrij te laten of u te kruisigen?"

Vrijwillige overgave

Jezus antwoordde: "De enige macht die u over Mij hebt, is u van boven gegeven" (Joh.19:9-11). Eerder zei Jezus al: "De Vader heeft Mij lief omdat Ik Mijn leven geef, om het ook weer terug te nemen. Niemand neemt Mijn leven, Ik geef het Zelf. Ik ben vrij om het te geven en om het weer terug te nemen – dat is de opdracht die Ik van Mijn Vader heb gekregen" (Joh.10:17,18).

Het liep Jezus dus niet uit de hand, en Hij is evenmin een tragisch slachtoffer van onrecht. Hij was dus de tijdelijk machteloze Almachtige. Hij koos er bewust voor om Zich met lijdende mensen te vereenzelvigen en om door Zijn afschuwelijke kruisdood de mensheid met God te verzoenen. Is God liefde? Jazeker, aan het kruis waren Zijn armen wijd uitgespreid naar ons toe.

Verlaten door de Vader

Hij riep daar "Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?" (Mat.27:46, Ps.22:2), maar net als Job kreeg Hij geen antwoord. "In Jezus zijn de vloek van de natuur en de vloek op de mensheid gedragen, zodat we vrij kunnen zijn van de verlamme gevolgen van de zonde. Gods antwoord op rampen is het kruis".

Kort voor Zijn hemelvaart stelde Jezus: "Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde". Dat is nogal een pretentie. Hij is dus de Almachtige, maar zag tijdelijk bewust af van Zijn macht. Maar dan heeft Hij dus ook en wel degelijk alle macht over alle natuurkrachten.

God tot verantwoording roepen

In theorie en in potentie heeft God dus alle macht. Is deze stelling juist: Er komt geen aardbeving, tornado, tsunami, enz., zonder dat God er voor getekend heeft? God laat deze toe. "De Heer maakt alles wat Hij wil in de hemel en op de aarde en in de diepten van de oceanen. Wolken wekt hij aan de einder der aarde, bliksems maakt hij en de regen valt, de wind laat hij los uit zijn schatkamers" (Ps. 135:6,7).

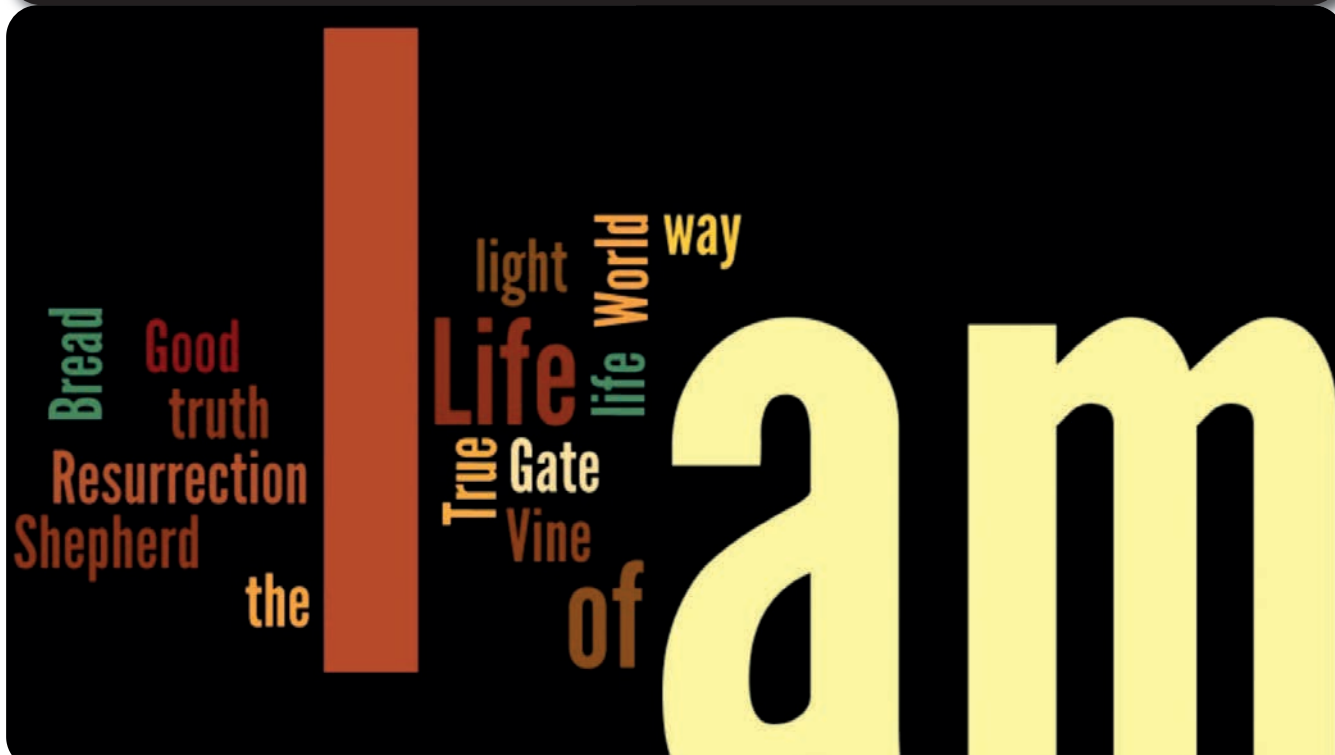
Maar waarom voorkomt Hij dan niet zoveel ellende? Hier schuilt het gevaar dat we God ter verantwoording gaan roepen. Wat Hij doet vinden we namelijk niet goed en wij weten het beter.

Wellicht dat we ons Godsbeeld moeten bijstellen. God is wel:

- * Almachtige, ontzagwekkende creatieve Schepper
 - * Rechtvaardig en heilig
 - * Schijnbaar willekeurig of onvoorspelbaar
 - * Soeverein en onafhankelijk
 - * Mysterieus en onnaspeurbaar
 - * Alleenheerser
 - * Liefhebbende, goedertieren Vader
 - * Burcht, Beschermer, Genezer, Bevrijder, enz.
 - * Zowel het Lam als de Leeuw ("de leeuw niet aaien svp")
- Enz.

'Ik ben Die Ik ben'

en niet: "Ik ben die jij zou willen dat ik ben"

Wie is God niet?

- * Butler
- * Knuffelgod
- * Wegenwacht
- * Sinterklaas
- * All risks Verzekeraar
- * Entertainer

Onze God is in de hemel, Hij doet wat Hem behaagt (Ps. 115:3). God is Gever en Nemer van leven. God staat in Zijn recht. Gods wegen zijn ondoorgankelijk. Nee, Hij is geen sadist. God heeft geen plezier aan het lijden van de mens.

Zie Ps. 116:15: "Met pijn ziet de HEER de dood van zijn getrouwen (NBV), "Hij heeft geen welbehagen aan de dood van zijn gunstgenoten (NBG). "Denken jullie dat Ik het toejuich als een slecht mens sterven moet?", spreekt God de HEER, "Nee, Ik wil dat hij tot inkeer komt en in leven blijft" (Eze.18:23).

7. Conclusie

Rampen maken schijnbaar blindelings en willekeurig slachtoffers, ongeacht, ras, religie, leeftijd, sekse, en levensstijl. Zoveel menselijke gewichtige zaken worden door rampen relatief. Ons leven is kwetsbaar en onvoorspelbaar. Zijn we bekeerd en bereid

vandaag te sterven? Vandaag is de dag van het heil/genade. Natuurrampen en lijden zijn Gods megafoon: mens hoe heb je gebouwd? Figuurlijke en letterlijke stormen zullen op je levenshuis beuken (Mat.7:24-27). Heb je Jezus maar laten praten?

Zeg wat je gezien hebt

Nadat de profeet Johannes de Doper zijn mond opende tegen de koning en zijn vrouw, werd hij in de gevangenis gegooid. Hij wordt wel met de destijds ook depressieve profeet Elia vergeleken. Johannes twijfelt en vraagt zich af of hij niet achter de verkeerde persoon is aangelopen. Jezus antwoordt de discipelen van Johannes de Doper:

"Zeg tegen Johannes wat jullie zien en gehoord hebben: blinden kunnen weer zien, verlamden weer lopen, mensen met huidvraat worden gereinigd en doven kunnen weer horen, doden worden opgewekt, aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt". Johannes zal gedacht hebben:

"Prachtig, maar ik zit hier onschuldig in de bak. Er stond in Jes.61:1,2 toch ook dat gevangenen bevrijd zouden worden? Maar geen woord daarover".

Het lijkt wel dat de heraut Johannes door God is vergeten, of Hij onverschillig naar hem is. Johannes zou kunnen protesteren of zijn geloof vaarwel zeggen omdat dit niet voor hem werkt. Ook hier zien we de spanning tussen het 'reeds' en het 'nog niet'.

Vandaar ook de toevoeging van Jezus voor Johannes en ook voor ons: "Gelukkig (NBG zalig) is degene die aan Mij geen aanstoot neemt" (Luk.7:18-23). God heeft een hoger doel met rampen en kan zelfs het kwaad ten goede gebruiken. Gods gedachten zijn inderdaad hoger dan die van de mensen (Jes:55:8, 9). God heeft andere prioriteiten dan wij.

Het waarom van Job

Job, nabestaande van stormen en blikseminslagen, lijkt zich snel te berusten in zijn lot. Maar dan volgt hoofdstuk na hoofdstuk zijn begrijpelijk protest: "WAAROM??", "WAAROM IK??" . Zijn vrienden verergerden zijn lijden.

En God liet Zich niet verantwoorden, gaf geen verklaring. Wij weten meer dan dat Job toen wist over zijn eigen situatie. Job geloofde in God en God geloofde in

Job, maar satan, de aanklager, verweet hem dat hij niet zonder reden God dient. Met andere woorden: Job zou alleen maar God dienen om Gods zegeningen te kunnen ontvangen. Dat bleek toch niet zo te zijn. Is slechts de duivel als schuldige aan te wijzen? God had satan beperkte macht gegeven.

Jobs kinderen stierven niet omdat ze zo slecht waren, maar omdat hun vader werd beproefd. We zullen, net als Job, moeten leven met onbeantwoorde vragen. Wat zijn precies Gods plannen en raadsbesluiten? Wacht tot later. Wij hoeven Gods plannen en raadsbesluiten niet te kennen voordat we voor Zijn gezag buigen. Willen wij God aanbidden in voor- EN tegen-spoed? "Want zijn goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid...". Ja toch?!

Het borduurwerk

We kunnen de verschrikkelijk rampen vaak niet rijmen met een almachtige, liefhebbende God. Als er al een God is, regeert Hij duidelijk verkeerd, menen velen. God is echter aan niemand verantwoordelijk. Zijn regering lijkt willekeur en chaos. Zo ervaren wij mensen het. Wij kijken tegen de achterkant van het borduurwerk, God ziet de voorkant.

Het beroemde borduurwerk van Corrie ten Boom heeft een reële achterkant en een reële voorkant.

Om te kunnen scheppen, moet je almachtig zijn. De Almachtige schiep het heelal, inclusief alle natuurwetten. Als Schepper staat Hij hier natuurlijk boven en hoeft Hij Zich er niet aan te storen. Hij kan naar be-

lieven natuurwetten instellen, ingrijpen, veranderen en opheffen. God bepaalt het tijdstip, de duur en de intensiteit van natuurrampen. Maar Hij is niet willekeurig, en Hij houdt Zich aan Zijn wetten.

Eigen verantwoordelijkheid

Ondertussen blijft de verantwoordelijkheid van de mens om zich te beschermen tegen de natuur. Voor de veiligheid moest in Israël op het platte dak een balustrade (borstwering) aangebracht worden (Deut.22:8). Die tekst mogen we doortrekken. Dus om ons te beschermen tegen water moeten we dijken, dammen en duinen aanleggen en onderhouden. Treffen we voorzorgsmaatregelen, vluchten we voor gevaar (van bijvoorbeeld bosbrand), laten we ons vaccineren.

God niet verzoeken!

En ook doe ik mijn achterlicht aan, mijn veiligheidsriem om en zet mijn veiligheidshelm op? Hoeveel risico's nemen we bij sport? Hoe verstandig is het om off-piste te skiën of op een breuklijn (San Andreas-breuk) te wonen? We mogen God niet verzoeken. En bij rampen moeten slachtoffers geholpen worden. Christenen staan dan vooraan als hulpverleners, ook al is en blijft de oorzaak van een ramp een mysterie. God blijft voor ons verstand een mysterie. Omdat Hij in geen enkel beeld past, is het zinloos om een beeld van Hem te maken. Zijn wegen zijn onnaspeurlijk, Zijn beschikkingen niet te doorgronden. God openbaart Zich in de natuur en in De Bijbel ten dele. Aan ons de keuze accepteren en aanbidden we een ondoorgrondelijke God totaal of niet?

Hebr.12:25-29 (NBG)

"Ziet dan toe, dat gij Hem, die spreekt, niet afwijst. Want als genen niet ontkomen zijn, toen zij Hem afwezen, die Zijn godsspraak op aarde deed horen, hoeveel te minder wij, als wij ons afwenden van Hem, die uit de hemelen (spreekt). Toen heeft Zijn stem de aarde doen wankelen, doch thans heeft Hij een belofte gegeven, zeggende: Nog eenmaal zal Ik niet slechts de aarde, maar ook de hemel doen beven.

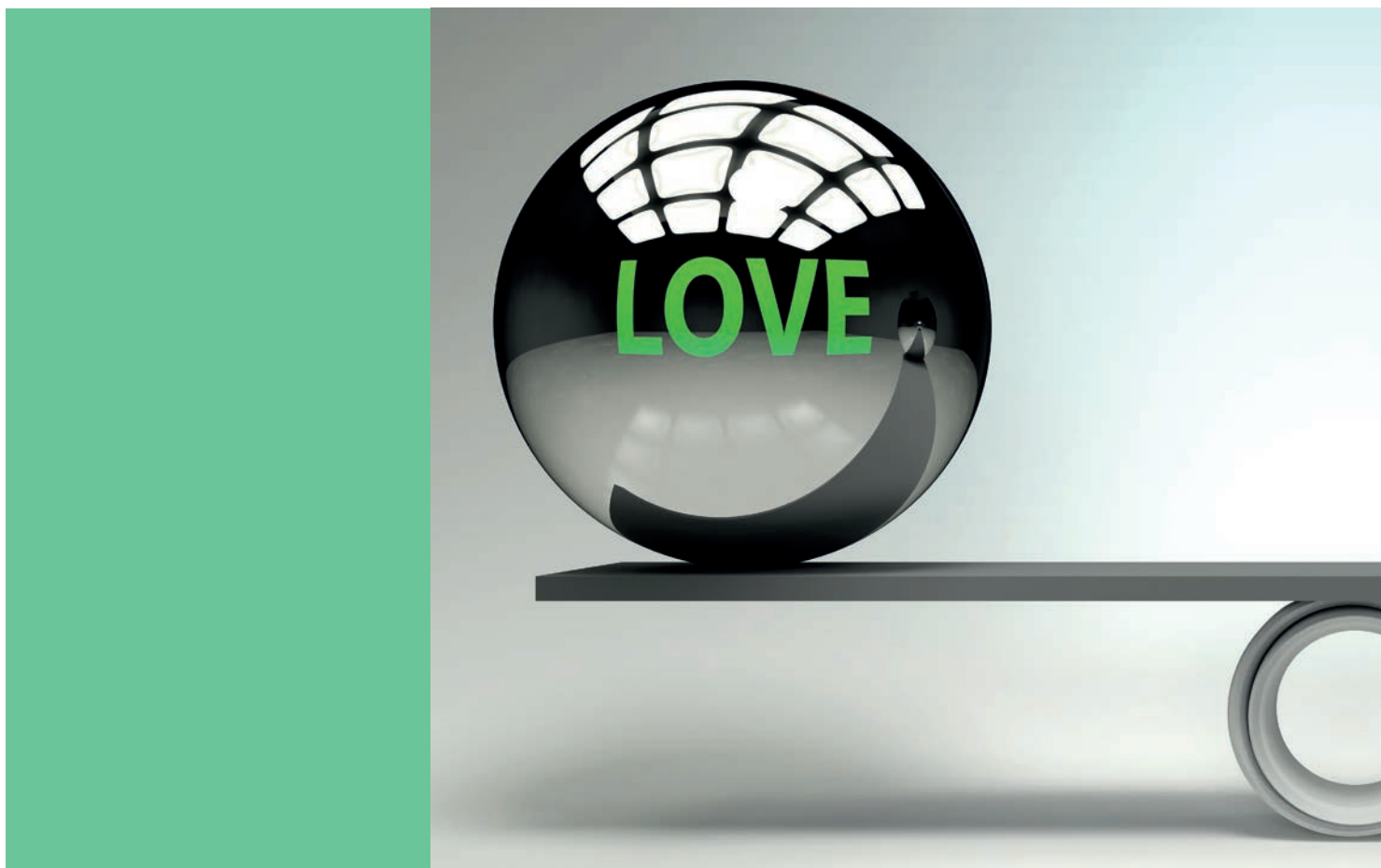
Dit: nog eenmaal, doelt op een verandering der wankele dingen als van iets, dat slechts geschapen is, opdat blijve, wat niet wankel is. Laten wij derhalve, omdat wij een onwankelbaar koninkrijk ontvangen, dankbaar zijn en hierdoor God vereren op een Hem welbehaaglijke wijze met eerbied en ontzag, want onze God is een verterend vuur".

W.J.A. Pijnacker Hordijk

Februari 2020

Voor noten zie website.

Liefde én waarheid

Inhoudsopgave

1. Inleiding
 2. Liefde en waarheid horen bij elkaar
 3. Liefdevolle waarheid is niet altijd 'soft'
 4. Liefde tot de waarheid
 5. Waarheid kan confronterend zijn
 6. Met liefde waarheid spreken
 7. Wanneer spreken we de waarheid?
 8. Ware of valse eenheid?
 9. Tot slot
- Literatuur

1. Inleiding

Er wordt tegenwoordig vaak over liefde en liefhebben gesproken en dat is heel mooi. Inderdaad, we mogen en 'moeten' elkaar liefhebben. Gods Woord zegt diverse keren dat we onze naaste behoren lief te hebben als onszelf (o.a. Matt. 19:19). Het is na het gebod om God boven alles lief te hebben, het tweede gebod.

Wat we tegenwoordig helaas vaak tegenkomen, is dat ook christenen met het argument van de liefde en het elkaar liefhebben een en ander goedpraten wat niet

is zoals de Bijbel aangeeft en bedoelt. En dat komt omdat men vergeet dat God ook heilig is en, juist uit liefde voor ons, Zich aan Zijn eigen goede leefregels, Zijn waarheid houdt, en dat ook van ons vraagt.

De achtergrond van het ten onrechte goedpraten van wat niet naar Gods wil is, is vaak dat de waarheid zoals de Bijbel die aangeeft, niet altijd zo is of wordt opgevat zoals wij mensen wel eens zouden wensen. We zullen in dit artikel ingaan op diverse aspecten van de verhouding tussen liefde en waarheid.

2. Liefde en waarheid horen bij elkaar

Gods liefde is Zijn motief om waarheid (Zijn Woord) te geven en Zich aan de waarheid (Zijn geboden en verboden, dus Zijn levensrichtlijnen) te houden. Gods waarheid, die de mens uiteindelijk vrij maakt (Joh. 8:32), blijdschap, vrede, hoop etc. geeft, is gegrond in de liefde. Liefde kan niet zonder waarheid en waarheid kan niet zonder liefde. Immers zonder waarheid is 'liefde' geen liefde. Hoezeer liefde

en waarheid samengaan, blijkt wel uit 1 Kor. 13:6 waar staat dat de liefde niet blij is over ongerechtigheid, maar dat zij blij is met de waarheid. Liefde en waarheid horen onlosmakelijk bij elkaar.

Liefde is het motief voor de waarheid

Gods waarheid is er niet om de waarheid zelf maar vanwege Gods liefde voor mensen. Juist omdat de liefde de basis en het motief is voor de waarheid, is de waarheid zo belangrijk, en daarom mag men de waarheid niet negeren. Want wat niet is volgens Gods waarheid (dus zijn leefregels) brengt schade toe en leidt uiteindelijk tot de dood.

Dat liefde en waarheid (ook in de zin van: overeenkomend met de werkelijkheid) samengaan, begrijpt men ook als men bedenkt dat het wel vreemd is dat je tegen de ander van wie je houdt, zou liegen, dus de ander zou bedriegen. Liefde liegt niet, spreekt geen onwaarheid. Als je iemand liefhebt, wil je het beste voor die ander, en wil je niet dat die ander bedrogen wordt,

dus spreek je de waarheid. Je moet de ander toch kunnen vertrouwen! Denk aan het negende gebod: gij zult niet liegen (Het Boek). Eigenlijk staat er een verbod om een vals getuigenis te geven (NBG), dus (ook) eerlijk zijn in de rechtspraak.

De vader van de leugen

Bij de duivel zien we het tegenovergestelde van waarheid en liefde. De duivel staat niet in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen (en ook halve waarheden) spreekt, spreekt hij naar zijn aard, want hij is een leugenaar en de vader der leugen (Joh. 8:44). Hij brengt geen vrijheid en leven, maar gebondenheid en dood.

Liefde zonder waarheid?

Is er liefde zonder waarheid? Is er waarheid zonder liefde? Ja, maar dat is niet zoals God heeft bedoeld. Een helaas actueel voorbeeld. Mensen die seksueel contact hebben met iemand van hetzelfde geslacht of zelfs met elkaar (willen) trouwen, en toch zeggen dat God dit goed vindt omdat Hij liefde is, doen Gods waarheid geweld aan.

Deze seksuele gemeenschap is niet op de liefde gebaseerd zoals God liefde bedoeld heeft (4). Liefde en onwaarheid (= overtreden van Gods heilzame leefregels) gaan

niet samen, passen niet bij elkaar.

3. Liefdevolle waarheid is niet altijd 'soft'

Dat liefde niet altijd een goed argument is om een en ander goed te vinden, blijkt uit het volgende voorbeeld. Daaruit zien we dat liefde en waarheid niet altijd zo zijn als we zouden wensen, namelijk je prettig voelen. Liefdevolle waarheid is soms helemaal niet 'leuk', maar kan letterlijk en/of figuurlijk scherp en pijnlijk zijn. Stelt u zich de volgende twee situaties voor.

Zachte heelmeeesters

a. Iemand heeft een wat pijnlijke plek of misschien zelfs wel een gezwel. Hij gaat naar de dokter, die de plek niet grondig onderzoekt. En om de patiënt niet ongerust te maken, zegt de arts dat het allemaal wel meevalt, en doet alleen maar een zalve op de pijnlijke plek. Helaas overlijdt de patiënt na korte tijd, want achteraf bleek het een ernstige kwaal te zijn. Zachte heelmeeesters maken stinkende wonden, die soms zelfs dodelijk kunnen zijn.

b. Iemand gaat met hetzelfde probleem naar de dokter, die ziet dat de oorzaak een ernstig gezwel is. Hij vindt het niet zo fijn om het tegen de patiënt te zeggen omdat het liefdeloos en hard kan aankomen,

maar hij vertelt voor diens bestwil aan de patiënt dat hij toch moet opereren, dus het mes moet hanteren om het gezwel weg te snijden. Dankzij de operatie blijft de patiënt in leven.

Welke dokter was het meest 'liefdevol'? Niet de dokter die alleen maar vriendelijke woorden sprak, maar de dokter die de moed had om 'het mes te hanteren' hetgeen zo liefdeloos leek. (1 Joh. 3:18). Wat soms als liefdevol wordt voorgesteld, bijvoorbeeld het toestaan van een homoseksuele relatie, is helemaal geen liefde maar eerder het tegendeel, ook al zullen homo's dat willen ontkennen.

4. Liefde voor de waarheid

We hebben gezien, dat liefde het motief is voor de waarheid, maar de vraag kan worden gesteld: Hebben wij liefde voor de waarheid? En dan bedoel ik Gods Woord. Dit is heel belangrijk, want mensen gaan verloren omdat zij de liefde tot de waarheid niet aanvaard hebben, waardoor zij hadden kunnen behouden worden" (2 Tess. 2:10). En die waarheid is God Zelf en Gods Woord (Uw Woord is de waarheid [Ps.119:160; Joh. 17:17]). En ook het vleesgeworden Woord, Jezus Christus, die de waarheid is (Joh. 14:6).

1 Korinthe 16: 13 Wees waakzaam, sta vast in het geloof.

De waarheid is dus niet subjectief, maar wel Persoonsgebonden. Bovendien is de Heilige Geest de Geest van de waarheid (Joh.16:13). De waarheid niet liefhebben betekent God niet liefhebben. Mensen die de waarheid ontkennen of zelfs ten onder houden (Rom. 1:18), kunnen de waarheid niet liefhebben. Bij liefde voor de waarheid moeten we uiteraard niet denken aan het slaafs volgen van regels en dogma's, en ook niet aan wetticisme.

De waarheid zal vrij maken

In onze zogenaamde postmoderne tijd beweren velen dat de waarheid niet gekend kan worden of zelfs niet bestaat. Of de waarheid wordt gerelativeerd: ieder heeft zijn eigen waarheid. Maar Jezus zei: "U zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken" (Joh. 8:32).

Daarmee bedoelde Hij de waarheid zoals God die ziet, en dat moet onze norm of maatstaf zijn. "Wie Mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het die Mij liefheeft; en wie Mij liefheeft, zal door Mijn Vader worden geliefd; en Ik zal hem liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren" (Joh. 14:21,23).

Liefde voor Gods waarheid zou voor een christen vanzelfsprekend moeten zijn. Immers die waarheid geeft kracht en leven, maakt de mens gelukkig en vrij, en daar verlangen wij toch naar? En als we de waarheid liefhebben, hebben we ook

Jezus lief, niet alleen omdat Hij de waarheid is, maar ook en vooral omdat Hij Zijn zondeloos leven gaf voor onze eeuwige redding!

5. Waarheid kan confronterend zijn

Hoe mooi en heilzaam het Woord van God ook is, de waarheid kan soms toch weerstand oproepen. Allereerst in je eigen leven. Er kan soms een zekere angst opkomen als een bepaalde tekst anders wordt uitgelegd dan je vroeger geleerd hebt, en je ontdekt dat je misschien bepaalde opvattingen moet herzien, en dat kan soms een bepaalde crisis in het geloofsleven teweegbrengen. Gaan we die uit de weg, of willen we echt 'de prijs betalen' om de waarheid te leren kennen en te omarmen zoals God die bedoeld heeft?

Waarheid en angst

Het is ook mogelijk dat bepaalde bijbelse uitspraken/waarheden beangstigend zijn, bijvoorbeeld teksten over de hel en de vuurpoel. Zo leggen aanhangers van de alverzoeningsleer diverse Bijbelteksten uit op een manier die volstrekt strijdig is met andere Bijbelgedeelten. Angst kan ook een rol spelen bij het weigeren om over bepaalde teksten of tradities na te denken.

Sommigen mochten van hun ouders niet uitleggen waarom zij zich lieten dopen door onderdompeling en waarom de kinderbesprenkeling niet bijbels te funderen is, want dat zou misschien twijfel brengen

in het geloof van deze ouders.

Waarheid en strijd

Maar Gods Woord kan ook voor ongelovigen confronterend zijn, en wanneer iemand dat verkondigt, kan het weerstand oproepen, waardoor onbegrip, verzet, vijandschap en zelfs vervolging kan ontstaan, ook al spreek je met respect.

Het is dan wel te begrijpen om vanwege vrees voor afwijzing, spot etc. dan maar je mond te houden of in vaagheden te spreken. Soms kan het inderdaad verstandig zijn om te zwijgen, maar niet altijd zoals we hieronder (par. 7) zullen zien. Als het er echt op aan komt, en er komt verguizing etc., dan zal iemand die echt geworteld is in het Woord van God, bij tegenslagen en verzet van anderen in de geestelijke strijd toch staande blijven.

Liefde voor de waarheid

Hierbij komen we op de vraag in hoeverre iemand liefde voor de waarheid heeft, dus innerlijk bereid is de waarheid te leren kennen, wat het ook kost. Denk in dit verband aan Johannes 7:17 – "indien iemand de wil van de Vader doen wil, zal hij van deze leer weten, of zij van God komt, dan of Ik uit Mijzelf spreek". Immers als iemand niet bereid is de waarheid van God ten diepste te leren kennen, zal de Heilige Geest, de Geest der waarheid, zich niet aan de persoon kunnen openbaren (Joh. 14:21) en niet het licht op een tekst kun-

nen geven die bedoeld is. Bijvoorbeeld feministen en transgenders leggen bepaalde teksten uit zoals zij het zelf graag zouden willen. Het is helaas soms schokkend om te zien hoe Bijbelteksten anders worden uitgelegd dan zij bedoeld zijn. Dus met welk motief en welke gezindheid leest iemand de Bijbel?

Gezindheid en waarheid

Heel belangrijk is dus onze gezindheid, onze honger en toewijding aan God. Het gaat om overgave, om een persoonlijke geloofsrelatie met de Heer. Het gaat niet om het 'kennen' van een God van veraf, maar om een innige relatie met onze liefdevolle maar ook heilige hemelse Vader!

Het is mogelijk om de Bijbel te bestuderen met het verstand zonder een levend geloof hebben. Maar er zijn ook gelovigen die ondanks hun weinige Bijbelkennis toch een levende relatie hebben met God, en vervuld zijn met de Heilige Geest.

Blijdschap en passie

God vraagt allereerst ons hart en dan zal Hij dat vullen met blijdschap en passie voor Hem en voor het Woord, én liefde voor de medemens. God wil dat wij open staan voor Gods openbaring, zodat wij gaan zien hoe Hij ziet. Immers God heeft uit liefde voor ons Zijn Woord, Zijn Zoon en Zijn Heilige Geest gegeven om de mens te verlossen en te brengen op het niveau wat God bij de schepping van de mens had beoogd. Theologie, hoe interessant

ook voor het intellect, kan het gevaar inhouden dat het geloof meer een zaak van het brein wordt dan van het hart.

Relatie met ons hart

God is een God van het hart. We hebben gemeenschap met God door ons geloof en niet door ons verstand, hoe belangrijk dat verstand voor het natuurlijke leven ook is. De zonen Gods zijn zij die geleid worden door de Heilige Geest (Rom. 8:14) en niet door hun verstand. Het is de Geest die levend maakt (Joh. 6:63). Ik denk ook aan wat Jezus zei in Johannes 7:38:

“Wie in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt, stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. Dit zei Hij van de Geest, welke zij, die tot geloof in Hem kwamen, ontvangen zouden”. Dus echt christelijk leven en groei naar het zonschap (Rom. 8: 15,23) is alleen mogelijk door de Heilige Geest!

6. Met liefde waarheid spreken

De waarheid kennen is een eerste stap, maar een ander punt is de vraag of men die waarheid wil, kan en durft uit te dragen. Want ook al maakt de waarheid vrij, toch kan de waarheid van Gods Woord voor de ander niet prettig of zelfs bedreigend overkomen. Immers wanneer iemand in zonde leeft, zal Gods Woord dat ontmaskeren en aan de kaak stellen. Want we mogen niet iets toedekken wat niet goed is, zeker als we weten dat die ander door zijn of haar zonde schade zal

lijden. Uiteraard moet een onderscheid gemaakt worden tussen christenen en niet-christenen. Dat de ongelovig mens werelds leeft, is te begrijpen, maar dat mogen we van een christen niet verwachten en ook niet toestaan. Maar liefde laat uiteindelijk de ander wel de keuze, ook al is die keuze fout en zelfs destructief.

Omgaan met afwijzing

Het kan dus ook voor onszelf moeilijk zijn om waarheid te spreken, want zoals we hierboven schreven, kan het confrontatie, afwijzing of zelfs vijandschap met zich meebrengen. Of durven we de waarheid niet te vertellen uit vrees dat we misschien dan liefdeloos zouden zijn? Maar iemand met respect wijzen op de waarheid, ook al is die soms confronterend of hard, is niet onbarmhartig. Onbarmhartigheid heeft eerder te maken met gebrek aan mededogen.

Besef eigen onvolmaaktheid

Voordat we ingaan op het wanneer spreken van waarheid, willen we eerst benadrukken dat we, met besef van eigen onvolmaaktheid en tekortkomingen, de waarheid uiteraard in liefde en vanuit een bewogen hart moeten spreken. Het is van groot belang dat de ander dat kan aanvoelen. Immers Gods waarheid is gegeven opdat we zouden leven en tot bestemming komen. Immers Gods drijfveer achter Zijn waarheid is liefde.

Balans

Waarheid en liefde moeten in balans zijn. Juist dat evenwicht is zo belangrijk: zowel recht doen aan waarheid als aan liefde. Als een van beide wordt gemist, dus als de waarheid wordt verdoezeld, of de liefde ontbreekt, dan gaat het fout. Ze zijn allebei onmisbaar. Dat betekent dat men met respect voor elk medemens en met wijsheid moet spreken. Behandel een ander steeds zoals u zelf zou willen dat anderen u behandelen. De vrijheid van meningsuiting is niet bedoeld om anderen te krenken of te kleineren (10). De liefde kwetst niemands gevoel (1 Kor. 13:5).

7. Wanneer spreken we waarheid?

Soms moeten we zwijgen en soms spreken. Soms is het wijs om te zwijgen als de ander er (nog) niet aan toe is om (Gods) waarheid te kunnen begrijpen of onder ogen te zien. Immers we moeten er altijd aan denken wat een opmerking (bijv. een confronterende waarheid) met de ander kan doen, dus hoe het bij de ander over kan komen.

Soms is het zo dat bijv. van overheidswege iets niet gezegd mag worden en dat men heel voorzichtig moet zijn met het spreken van waarheid. Want soms is er geen vrijheid van meningsuiting en kan je in landen als Noord-Korea of Iran zomaar in de gevangenis gegooid worden als je kritiek hebt op de grote leiders hebt of als je het evangelie verkondigt. En als je de waarheid spreekt

over misstanden, kom je zomaar in de problemen (10).

Liefdeloos?

“In Nederland mag nog veel gezegd worden. Toch staat de vrijheid om de waarheid te zeggen onder druk, vooral het tegendraadse spreken. De waarheid over bepaalde zaken zoals bijv. waarheid over de gevaarlijke leegte van het seculiere denken, over de donkere kanten van de islam ...de abortuspraktijk en het ernstige gebrek aan rechtsbescherming voor ongeboren leven roept al gauw ergernis op... Al snel worden al deze ongemakkelijke waarheden als liefdeloze aantijgingen gebrandmerkt”, aldus SGP-fractievoorzitter mr. Kees van der Staaij (10).

Maar liefde betekent niet dat je nooit iets zegt. Want soms moet de waarheid, ook al is die confronterend, verteld worden en mag je de confrontatie niet uit de weg gaan. Van belang is uiteraard, dat men de waarheid vertelt op een geschikt moment.

Waarheid vanuit een goede relatie

Allereerst kan men denken aan het in het licht brengen van een probleem waarmee

men zelf worstelt en die men uit schaamte niet aan een ander durfde te vertellen. Men kan een pijnlijke waarheid wel een tijdje ontlopen maar niet eindeloos vermijden. Ook binnen een relatie is het soms noodzakelijk om de waarheid te zeggen omdat het kan bevrijden van oneerlijke

verhoudingen.

Ook is het van belang om, indien mogelijk, met de ander een goede relatie te hebben zodat die ander uw intentie beter begrijpt en meer open staat voor kritiek als het bijvoorbeeld om een vermaning zou gaan. Soms is het nodig om de waarheid te vertellen om de ander te waarschuwen voor een bepaald gevaar.

Waarheidsverdoezeling

“Als er wezenlijke verschillen aan het licht treden over goed en kwaad, over recht en onrecht, over waarheid en leugen, dan staat de waarheid onverdraagzaam tegenover leugen en dwaling, dan moet de waarheid gezegd worden, niet hoogmoedig en betweterig, maar wel met wijsheid, respect en liefde, dus niet met fanatisme” (10). We moeten dus oppassen voor waarheidsrelativering, want als de waarheid wordt verdoezeld, worden vroeg of laat ook mensen onderdrukt (10).

Liefde kan dus betekenen dat je niet alles kan en mag goedvinden wat een ander doet. Want je kan niet zeggen: Omdat God liefde is, moet ik wat je ook doet (drugs gebruiken, roken, naar de hoeren gaan, occulte spelletjes doen, homoseksuele relaties) goedvinden, dus ga je gang maar.

Neptolerantie

Dat is geen liefde maar eerder onverschilligheid en nep-tolerantie. Onder het mom van liefde kan gemakkelijk de waarheid

geweld worden aangedaan. Liefde is dat je durft te zeggen dat fout fout is en dat niet maar onder de ‘mantel der liefde’ bedekken, en dat je de waarheid durft te zeggen, omdat Gods waarheid vrij en gelukkig maakt. We moeten overigens altijd eerlijk nagaan of onze visie (‘waarheid’) inderdaad overeenkomt met wat Gods Woord zegt, en open staan voor mogelijke correctie.

8. Ware of valse eenheid?

De verhouding tussen liefde en waarheid kan heel actueel zijn met betrekking tot bijv. kerkelijke eenheid. In diverse kerken kunnen er zodanig grote en wellicht onoverbrugbare verschillen van inzicht bestaan over wat de Bijbel bedoelt (wel of niet de vrouw in het ambt, wel of niet homoseksuele relaties toestaan etc.), dat de vraag kan of moet worden gesteld of men vanwege de liefde wel of niet bij elkaar zal of moet blijven.

Waar ligt de grens? Daarbij moet wel onderscheid gemaakt worden tussen liefde voor de waarheid zelf enerzijds, en liefde voor mensen anderzijds, maar met beide moet rekening worden gehouden. Als het gaat om waarheid, is het uiteraard goed om eerlijk van gedachten te wisselen op basis van argumenten. Daar is niets mis mee, want daardoor kan een mogelijke gedachtenverandering plaatsvinden.

Eenheid belangrijker dan waarheid?

Maar men moet ervoor oppassen dat gevoelens, persoonlijke opvattingen en relaties belangrijker zijn dan waarheid, en door een verbale strategie de aandacht afgeleid wordt van de waarheidsclaim (6). Of dat men denkt dat eenheid belangrijker is dan waarheid.

Als een organisatorische eenheid niet gebaseerd is op geestelijke eensgezindheid, dan is het gevaar aanwezig dat een schijneenheid of zelfs een valse eenheid gaat ontstaan. Eenheid zonder waarheid is in wezen een schijnvertoning.

Dus men moet niet de eenheid koesteren onder mom van liefde voor elkaar (‘elkaar vasthouden’) ten koste van de waarheid, maar koester de waarheid vanwege de liefde (zowel voor de waarheid zelf als voor mensen). Als een kerk niet van de waarheid getuigt (Joh. 18:37) maar vanwege de ‘onderlinge liefde’ (hoe belangrijk dat op zich ook is) en onder druk van de tijdgeest dingen goedpraat die niet goed zijn, maakt de kerk zich als pijler van de waarheid ongeloofwaardig.

9. Tot slot

We hebben gezien dat Gods liefde en waarheid onlosmakelijk bij elkaar horen. Liefde is het motief voor waarheid. God is liefde en Hij gaf Zijn waarheid (Zijn Woord, Zijn Zoon en Zijn Geest) voor

Lied van Wim Bevelander (1):

Wie liefheeft zonder waarheid, wordt misleid.

Want zonder waarheid raak je alles kwijt
Waarheid zonder liefde maakt kapot
Maar waarheid met liefde maakt je vrij van slavernij

ons opdat wij leven en overvloed zouden hebben (Joh. 10:10). Als wij als kinderen van God uit liefde voor God ons aan de waarheid vasthouden en Gods geboden en levensrichtlijnen gehoorzamen (o.a. Joh. 14:15 en 21; 15:10), dan zullen wij meer en meer de volheid van de Heilige Geest gaan ervaren.

Geest van waarheid en liefde

En omdat de Heilige Geest niet alleen de Geest der waarheid maar ook de Geest van liefde is, zullen we ook meer liefde gaan ervaren, niet alleen voor God Zelf, maar ook voor onze medemens en voor Gods schepping. En zo ontstaat er een proces waarin Gods liefde dóór Zijn waarheid wordt gerealiseerd in mensen die God, medemens en schepping liefhebben, en zo beelddragere gaan worden van God Zelf, die de bron is. En de Heilige Geest, de Geest der waarheid, zal ons leiden tot de volle waarheid (Joh. 16:13).

Liefde is motief en gevolg van de waarheid

Liefde is dus niet alleen het motief voor waarheid maar is ook het gevolg van het je houden aan de waarheid van God. Paulus zegt in 1 Tim. 1:5: "Het einddoel (resultaat) nu van het gebod (waarheid) is liefde die voortkomt uit een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof".

Of let ook op de volgorde in 1 Petr. 1:22: "Nu u dan uw zielen gereinigt hebt in de gehoorzaamheid aan de waarheid, door de Geest, tot ongeveinsde (NBV: onvoorwaardelijke) broederliefde...". Opnieuw gaat waarheid voorop en verandert het de ziel die meer liefde gaat ervaren. Daarom is het zo schadelijk als bepaalde

gedragingen, mede onder druk van de anti-bijbelse tijdgeest, worden gedoogd en goedgepraat die in strijd zijn met Gods Woord.

De Heer wil ons laten zien dat in onze levens de waarheid van God en het gehoorzamen aan Zijn geboden ons bóven alles moet gaan. Dan komt er door de Heilige Geest waarheid en liefde in ons leven. Die staan niet tegenover elkaar en kunnen ook niet zonder elkaar. Dat is dan altijd een liefde volgens de waarheid die God ons in Zijn Woord heeft gegeven.

Piet Guijt, februari 2020

Literatuur

1. Wim Bevelander, Liefde en Waarheid. Bron: <https://www.youtube.com/watch?v=zcCvVWgwK-o>
2. Roy Davison, De liefde tot de waarheid hebben zij niet aanvaard! Bron: <http://gemeente-van-christus.org/Preken/Davison/Roy/051-LiefdeTotDeWaarheid.html>
3. Piet Guijt, De waarheid zal u vrijmaken. In: Promise Magazine, januari 2019.

4 In His Love – Liefde en Waarheid. Bron: <http://www.geloofinjesus.nl/wordpress/training-heilige-geest/training/in-his-love-liefde-en-waarheid/>

5. Christian Match, Liefde en waarheid. Bron: https://www.christianmatch.nl/forum/forum_posts.php?tid=3076FILIA110

6. John Piper, Koester de waarheid vanwege de liefde. Bron: <https://godgericht.nl/artikel/koester-de-waarheid-vanwege-de-liefde/>

7. P. van Ruitenburg, Liefde voor de waarheid. Bron: <https://www.digibron.nl/search/detail/97bf1e82df5aa25f6762efb7450d38ca/liefde-voor-de-waarheid>

8. E. Rutten, Liefde en waarheid (1). Bron: <https://gjerutten.blogspot.com/2017/07/waarheid-en-liefde.html>

9 E. Rutten, Liefde en waarheid (2). Bron: <https://gjerutten.blogspot.com/2017/07/liefde-en-waarheid-2.html>

10. C.G. van der Staaij, Eenheid, waarheid en liefde. Toespraak in de Waalse Kerk in Den Haag op 16-11-2010 Bron: <https://www.rd.nl/ opinie/ eenheid-waarheid-en-liefde-1.578346>

11. J.R. Visser, Spreek in liefde de waarheid. Evangelie voor elke dag. Dagelijkse meditatie en artikelen. Bron: <https://www.evangelie-voor-elke-dag.nl/news/zondag-43-spreek-in-liefde-de-waarheid/>

Pas op voor valse christussen!

Toen de discipelen aan Jezus vroegen: “Wat is het teken van Uw komst en van de voleinding der wereld?” (Matt. 24:3), waarschuwde Hij hen voor de verleiding door valse christussen. “Ziet toe dat gij u niet laat verleiden. Want velen zullen komen onder Mijn naam en zeggen: Ik ben het, en: De tijd is nabij. Gaat hen niet achterna” (Luk. 21:8, Matt.24:5). De lijst van valse christussen zal uitmonden en zijn hoogtepunt hebben in de komst van de ene valse christus, de antichrist (Openb.13).

De ware Christus

Hoe kan de wederkomende ware Christus van de valse christussen worden onderscheiden? Niet aan grote daden, tekenen en wonderen, want die doen de valse christussen ook (Matt.24:24), maar aan de wijze van Zijn komst. “Want gelijk de bliksem komt uit het oosten en licht tot het westen, zo zal de komst van de Zoon des mensen zijn” (Matt. 24:27).

De ware Christus komt in macht en heerlijkheid, voor heel de wereld zichtbaar. “En dan zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen aan de hemel, en dan zullen alle stammen der aarde zich op de borst slaan en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid” (Matt.24:30).

Omdat Jezus Christus in heerlijkheid op de wolken des hemels zal komen, zijn al-

len die bewe(e)r(d)en de wedergekomen Christus te zijn, zonder meer als valse christussen te ontmaskeren. Valse christussen zijn er geweest vanaf de tijd van de eerste gemeente tot vandaag toe, maar vooral in de laatste eeuw zien wij dit verschijnsel met daarbij een groei van hun aanhang als nooit tevoren. Hier volgen de meest bekende:

Valse Christussen

- Abd-ru-shin (Oskar Ernst Bernhardt: 1875-1941), een Duitser, beschouwde het werk van Jezus Christus als mislukt en proclameerde zichzelf als de ‘ware christus’, die de mens de reddende graalboodschap brengt.
- Jiddu Krishnamurti (1895-1986), een hindoe, werd in 1911 door Annie Besant, de presidente van het Theosofisch Genootschap, als wedergekomen messias, Lord Maitreya en wereldleraar gepropageerd.
- Father Divine (George Baker, gestorven in 1965), een neger uit Zuid Georgia, USA, beschouwde zichzelf als de tweede vleeswording van God na Christus. Zijn dood wordt door zijn aanhangers als zoendood voor hun zonden beschouwd.
- San Myung Mun (geboren 1920), een Koreaan, beweerde de zoon Gods en de overwinnaar van satan te zijn. Zijn vierde huwelijksluiting in maart 1960 heet de bruiloft van het lam, naar Openbaring 19, geweest te zijn.

• De christus van het Nieuwe Tijdperk (New Age), die nog anoniem is, zal volgens die leer de wereldvrede en veiligheid brengen en identiek zijn met de verwachte heilsgestalte van andere religies (bijv. met de Maitreya-Boeddha van boeddhisten, de imam Mahdi van moslims, de Krishna van Hindoes).

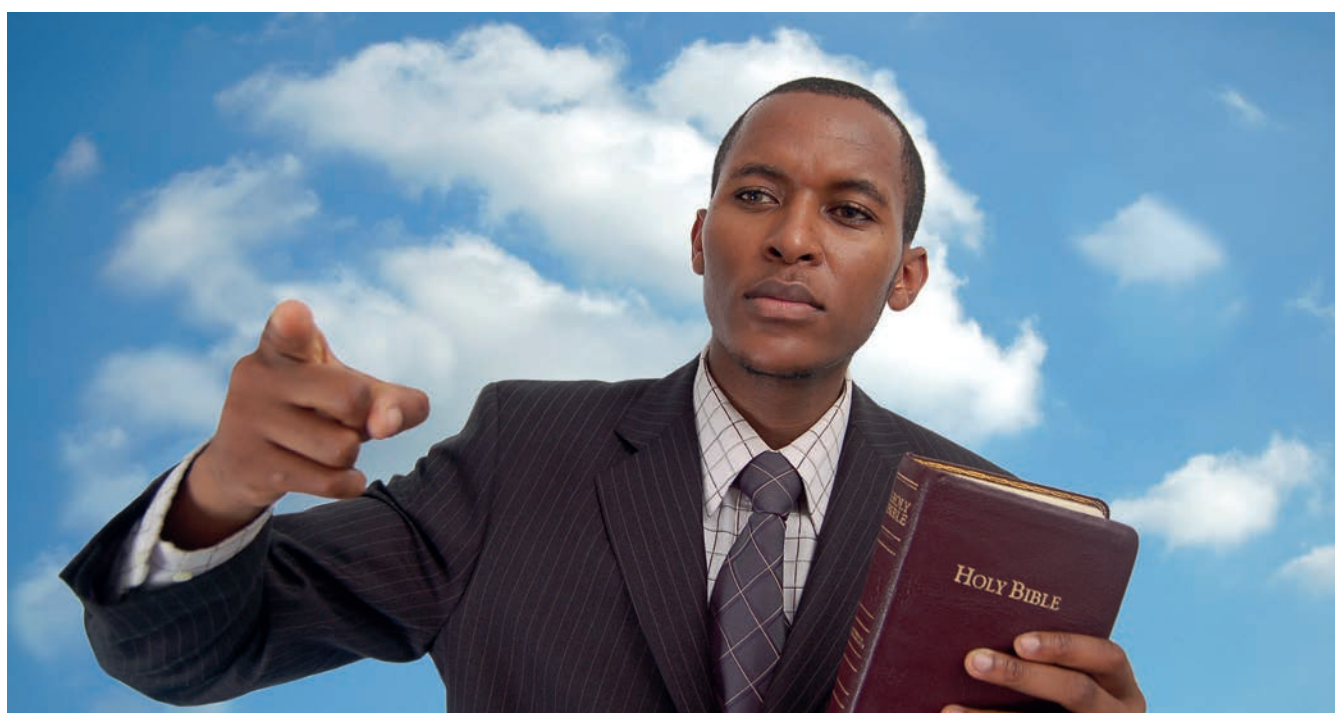
De antichrist

Deze new-age beschouwing heeft verbrediging gevonden ver buiten de kringen van het theosofisch genootschap en de New Age beweging, waardoor zij oorspronkelijk werd gepropageerd. Zij draagt in werkelijkheid de kentekenen van de in de Bijbel voorspoken antichrist.

Het is te verwachten dat zeker in de eindtijd de duivel zal (blijven) proberen met valse christussen de gelovigen te misleiden en verwarring te stichten. Gedacht kan ook worden aan de valse christus die “zich in de tempel Gods zet” (2 Tess. 2:4).

Het is daarom van groot belang om de woorden van Petrus in acht te nemen. “Wordt nuchter en waakzaam. Uw tegenpartij, de duivel gaat rond als een brullende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden. Wederstaat hem, vast in het geloof” (1 Petrus 5:8-9).

Lothar Gassmann overgenomen uit “de Stem” febr. 1992.

“Voordat ik u in de moederschoot vormde, heb ik u gekend; voordat u uit de baarmoeder naar buiten kwam heb ik u geheiligd” (Jer.1:5).

Bij het schrijven over en het vertalen van de artikelen over de DNA-dialogoog en abortuspraktijken werd ik bepaald bij de bovenstaande tekst in het boek Jeremia. Het wonder van nieuw leven is een wonder dat door God geschapen is. Hij heeft ons gekend in de baarmoeder. “Want U hebt mijn nieren geschapen, mij in de schoot van mijn moeder gegeven. Mijn beenderen waren voor U niet verborgen, toen ik in het verborgene gemaakt ben, wonderlijk zijn Uw werken, mijn ziel weet dat zeer goed” (Ps.139: 13 en 14).

Nieuw leven is door God geschapen en is Zijn eigendom. Ieder jaar worden in de wereld ongeveer 42 miljoen kinderen geaborteerd. Iedere minuut sterven er 80 kinderen in de buik van de moeder een wrede, verschrikkelijke dood. God mag zich niet meer bemoeien met de zwangere vrouwen en hun ongeboren baby's. De vrouw is baas in haar eigen buik. In onze IK- maatschappij beslist de vrouw met de aborteur over het leven van het kindje. Wie kritiseert de mannen van de vrouwen die toestemmen in abortus of zelfs daar op aandringen? Waar blijven de christenen die deze praktijken stilzwijgend geaccepteerd hebben?

Waar de artsen die gezworen hebben het leven te verdedigen? Strijders van Pro-Life, helden die op de bres staan voor ongeboren leven, worden bekritiseerd en belachelijk gemaakt. We leven in de eindtijd, dat betekent dat de wederkomst van de Heer steeds dichterbij komt, en dan zal Hij een eind maken aan deze gruwelen. Als u abortus overweegt, zoek hulp want er zijn alternatieven voor abortus. Bent u de vrouw die in het verleden een abortus heeft gehad en de man die daaraan heeft meegewerkt, weet dan dat er bij oprecht berouw vergeving bij God mogelijk is.

“Zie, kinderen zijn het eigendom van de Heere, de vrucht van de schoot is Zijn beloning” (Ps. 127:3).

Gerard Feller

Colofon

Het blad “Promise” is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.

Het publiceren via het blad “Promise” van geschriften en of Bijbelstudies met bovengenoemd doel.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat alleen dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezag heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard Feller, Oudewater
drs. W.J. Pijnacker Hordijk, Delft
drs. Piet Guijt, Zoetermeer

Vormgeving Gerard Feller
Druk: MullerVisual, Mijdrecht

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4 x per jaar

Abonnement 2020: € 25,- per jaargang (inclusief abonnement online)

Abonnement online 2020: € 12,- per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater

Tel. 0348 - 563359

e-mail: info@stichting-promise.nl

internetpagina: www.stichting-promise.nl

IBAN ING: NL10INGB0004906197

BIC ING: INGBNL2A

IBAN Rabobank: NL58RABO03916.83.071

BIC Rabobank: RABONL2U